

ৰিগৰি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (জে এফ এম চি)

জোনাই আঞ্চলিক, ধেমাজি বন বিভাগ
উত্তৰ অসম চক্ৰ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা (২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ লৈ)

ৰিগৰি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (JFMC)ৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত
সহায়কাৰী
অসম বন বিভাগ
আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)
[আই আই ই (IIE) আৰু আৰ জি ভি এন (RGVN)]

জুন, ২০১৭

Phondo
Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূৰ্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূৰ্ণ নাম
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সি ফ্ৰেন্সাইজি ডি ডেভেলপমেণ্ট
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰভেচন)
এ পি এল (APL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ (এব'ভ পভাৰ্টি লাইন)
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' পভাৰ্টি লাইন)
চি এম এল (CML)	ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় সাহায্য আৰু জীৱিকা কেন্দ্ৰ (চেন্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'-ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড)
কম্পেল' (COMPELO)	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহুড অপৰচুনিটিজ
ডি এফ অ' (DFO)	সাংমণ্ডলিক বন বিষয়া (ডিভিজনেল ফৰেষ্ট অফিচাৰ)
ই ডি চি (EDC)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ইক' ডেভেলপমেণ্ট ছ'চাইটি)
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এণ্টি পইণ্ট এক্টিভিটী)
এফ চি এ (FCA)	বন (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৮১ (ফৰেষ্ট কনজাৰভেচন এক্ট, ১৯৮১)
এফ ডি (FD)	বন বিভাগ (ফৰেষ্ট ডিপাৰ্টমেণ্ট)
এফ আৰ এ (FRA)	বন অধিকাৰ আইন (ফৰেষ্ট ৰাইট্ছ এক্ট)
এফ ভি (FV)	বনগাঁও (ফৰেষ্ট ভিলেজ)
এফ ৰাই পি (FYP)	পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা (ফাইভ য়েৰ্ছ প্লেন)
জি এইচ জি (GHG)	সেউজ গৃহ গেছ (গ্ৰীণ হাউছ গেছ)
জি অ' আই (GoI)	ভাৰত চৰকাৰ (গভৰ্ণমেণ্ট অব্ ইণ্ডিয়া)
জি পি (GP)	গাঁও পঞ্চায়ত
এইচ এ (Ha)	হেক্টৰ
আই আই ই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'ৰশ্বিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন প্ৰৱন্ধন সমিতি (জইণ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিম্বাৰ ফৰেষ্টে প্ৰডিউচ)
অ' বি চি (OBC)	অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী (আদাৰ বেকৱাৰ্ড ক্লাছেছ)
পি এইচ চি (PHC)	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ (প্ৰাইমেৰী হেল্থ চেণ্টাৰ)
পি এম ইউ (PMU)	প্ৰকল্প নিৰীক্ষণ গোট (প্ৰজেক্ট মনিটৰিং ইউনিট)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপ (পাৰ্টিচিপেটৰী ৰুৰেল এপ্ৰাইজেল)
এছ চি (SC)	অনুসূচিত জাতি (ছিডিউল কাষ্ট)
এছ ডি জি (SDG)	বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্য (ছাছটেইনেবল ডেভেলপমেণ্ট গ'ল্ছ)
এছ টি (ST)	অনুসূচিত জনজাতি (ছিডিউল ট্ৰাইব)
ডব্লিউ পি চি (WPC)	কৰ্মসূচী চক্ৰ (ৱৰ্কিং প্লেন চাৰ্কোল)

ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি
জোনাই আঞ্চলিক, ধেমাজি বন বিভাগ, উত্তৰ অসম চক্ৰ

১০ বছৰৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা)

সূচীপত্ৰ

অধ্যায়	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা নং
ক	ভূমিকা	১
খ	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা	২
গ	জীৱিকাৰ সুবিধা বিশ্লেষণ	৬
ঘ	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা	১১
ঙ	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা	১২
	পৰিশিষ্ট তালিকা-১ ২ টেংকি জৈৱিক গেছ উৎপাদন গোটৰ বিস্তৃত প্ৰতিবেদন পৰিশিষ্ট তালিকা-২ কেঁচুসাৰ উৎপাদন গোটৰ খৰচৰ প্ৰতিবেদন পৰিশিষ্ট তালিকা-৩ জীৱিকা সৃষ্টি কাৰ্যসূচীৰ বাবে চিহ্নিত কৰা হিতাধিকাৰীৰ তালিকা i) চিলাই ii) বয়ন iii) ঘৰ বেৰিং আৰু ইলেক্ট্ৰিচিয়ান	৫২

কম্পেল'ৰ প্ৰকল্প সম্পৰ্কে (ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট, COMPELO) :	অসম বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰ্ভেচন)ৰ উদ্দেশ্য হৈছে— 'নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ অংশগ্ৰহণেৰে আৰু বনজ আৰু বনজবহিৰ্ভূত সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত কৰিবলৈ বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বহুমুখী সুসংহত পৰিকল্পনাৰে অসমত স্থিতিশীল বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিচালনাৰ ব্যৱস্থা কৰা।' প্ৰকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— 'বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু স্থিতিশীল ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে বনাঞ্চল সংৰক্ষণ আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰক পুনৰুদ্ধাৰ কৰা।' এই প্ৰকল্পটোলৈ আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে এজেন্সী ফ্ৰান্সিজ ডি ডেভেলপমেণ্ট অৰ্থাৎ ফ্ৰান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীয়ে। সহযোগ কৰিছে অসম চৰকাৰে। প্ৰকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনাকে ধৰি সকলো কামৰ দায়িত্ব আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰ্ভেচন ছ'চাইটি।
ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন	বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তাভিত্তিক মূল্য সংযোজনৰ জৰিয়তে জীৱিকাৰ কাম-কাজ উন্নত কৰিবলৈ প্ৰকল্পটোত উদ্যোগমূলক বিকাশ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ জৰিয়তে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা হোঁচৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানে উপলব্ধ বনজ আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু সেৱাসমূহত মূল্য সংযোজনৰ উপায় উদ্ভাৱন কৰাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু দক্ষতা বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সক্ষমতা বৃদ্ধি কৰাও দৰকাৰ। প্ৰকল্পটোৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়নৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ বাবে ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্টাৰপ্ৰিনিঅ'ৰশ্বিপ, আই আই ই), গুৱাহাটী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন), আৰু 'চেন্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ' ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড' (চি এম এল)ক লৈ এখন সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই সমিতিখনৰ নাম দিয়া হৈছে— ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেন্সিং লাইভলিহুড অপচুনিটিজ)' চমুকৈ কম্পেল'। প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনা মতে এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে 'গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান... বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সদস্যক জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা আৰু স্থিতিশীল বন ব্যৱস্থাপনাক এক প্ৰসাৰিত লক্ষ্য হিচাপে গণ্য কৰা।' বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন উভয় লক্ষ্যকে এই প্ৰকল্পত সামৰি লোৱা হৈছে।
ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা	অসমৰ খেমাজি জিলাত অৱস্থিত ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই নথিত সন্নিবিষ্ট হৈছে। এই যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি উত্তৰ অসম সংমণ্ডলৰ অধীনত পৰা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ অন্তৰ্গত। গাঁওবাসী মিচিং জনগোষ্ঠীৰ। ১০,২২১.৭৫ হেক্টৰ মাটিৰে পৰা এডোখৰ সুন্দৰ বন। ইয়াৰ জন-গাঁথনিৰ পাৰ্শ্বচিত্ৰ পাছৰ শাখাত দিয়া হৈছে।

	বৰ্তমানৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা পুৰুষ আৰু মহিলা সমন্বিতে জন-গাঁঠনিৰ কিছু সভ্যৰ দ্বাৰা তৈয়াৰ কৰা হৈছে। অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰামীণ মূল্যাংকণ হিচাপে প্ৰকাশিত এই নথি ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিয়ৰশ্বিপ (আই আই ই) গুৱাহাটীৰ মাৰ্চ ২০১৭ৰ ফলাফল। এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিয়ৰশ্বিপ-এ যুগুত কৰা প্ৰকল্প নিৰ্দেশনাৰ ভিত্তিত যুগুত কৰি উলিয়াইছে। এই নথি ২০১৭ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ বাবে আলোচনা কৰি চূড়ান্ত হিচাপে গ্ৰহণ কৰা হৈছে।																						
২। তৰিয়নি বৰবিল জে এফ এম চিৰ আৰ্থ-সামাজিক ৰূপৰেখা																							
অৱস্থিতি	অসমৰ ধেমাজি জিলাৰ জোনাই মহকুমাৰ পবা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ নিকটত অৱস্থিত ৰিগবি গাঁৱৰ অধিবাসীসকলক সামৰি ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি গঠন কৰা হৈছে। উক্ত যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত ধেমাজি জিলাৰ মুৰ্কং চেলেক কৰ চক্ৰও পৰিছে। পৰিশিষ্ট ১ (খ)ত গাঁৱৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।																						
মূল তথ্য	তালিকা-ক : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য <table border="1"> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ নাম</td><td>ৰিগবি</td></tr> <tr> <td>বাসস্থান</td><td>ৰিগবি</td></tr> <tr> <td>ৰাজহ গাঁৱৰ নাম</td><td>ৰিগবি</td></tr> <tr> <td>গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চি</td><td>চিলি</td></tr> <tr> <td>ৰাজহ চক্ৰৰ নাম</td><td>মুৰ্কং চেলেক</td></tr> <tr> <td>জিলা</td><td>ধেমাজি</td></tr> <tr> <td>বন সংমণ্ডল</td><td>ধেমাজি</td></tr> <tr> <td>বন আঞ্চলিক</td><td>জোনাই</td></tr> <tr> <td>বন লাট</td><td>তিনিমাইল লাট</td></tr> <tr> <td>গঠনৰ বছৰ</td><td>২০০৩-০৪</td></tr> <tr> <td>জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা</td><td> তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : ৰিগবি গাঁও দক্ষিণ : বাহিৰশিলা গাঁও পশ্চিম : মাহমৰা গাঁও পূব : পবা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল </td></tr> </table> উৎস : জে এফ এম চি তথ্য আৰু ২০১৭ৰ মাৰ্চত অনুষ্ঠিত পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত হোৱা আলোচনা। অতিৰিক্ত বৰ্ণনা তথ্য-I (পৰিশিষ্ট-৬)ৰ তালিকা-১ত প্ৰদান কৰা হৈছে।	জে এফ এম চিৰ নাম	ৰিগবি	বাসস্থান	ৰিগবি	ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	ৰিগবি	গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চি	চিলি	ৰাজহ চক্ৰৰ নাম	মুৰ্কং চেলেক	জিলা	ধেমাজি	বন সংমণ্ডল	ধেমাজি	বন আঞ্চলিক	জোনাই	বন লাট	তিনিমাইল লাট	গঠনৰ বছৰ	২০০৩-০৪	জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : ৰিগবি গাঁও দক্ষিণ : বাহিৰশিলা গাঁও পশ্চিম : মাহমৰা গাঁও পূব : পবা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
জে এফ এম চিৰ নাম	ৰিগবি																						
বাসস্থান	ৰিগবি																						
ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	ৰিগবি																						
গাঁও পঞ্চায়ত/ভি চি ডি চি	চিলি																						
ৰাজহ চক্ৰৰ নাম	মুৰ্কং চেলেক																						
জিলা	ধেমাজি																						
বন সংমণ্ডল	ধেমাজি																						
বন আঞ্চলিক	জোনাই																						
বন লাট	তিনিমাইল লাট																						
গঠনৰ বছৰ	২০০৩-০৪																						
জে এফ এম চিৰ চাৰিসীমা	তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে : উত্তৰ : ৰিগবি গাঁও দক্ষিণ : বাহিৰশিলা গাঁও পশ্চিম : মাহমৰা গাঁও পূব : পবা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল																						

কাৰ্য্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ	বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ কাৰ্য্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল। তালিকা-খ : কাৰ্য্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ <table border="1"> <tr> <td>সভাপতিৰ নাম</td><td>যোগেশ্বৰ মৰাং</td></tr> <tr> <td>সদস্য সচিবৰ নাম</td><td>অৰুণ বৰা</td></tr> <tr> <td>কাৰ্য্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>পুৰুষ : ৬</td></tr> <tr> <td></td><td>মহিলা : ৩</td></tr> <tr> <td></td><td>মুঠ : ৯</td></tr> <tr> <td>সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা</td><td>২৩৭ (জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ একোজন প্ৰাপ্তবয়স্ক ইয়াত প্ৰতিনিধি হিচাপে ৰখা হৈছে)</td></tr> </table>	সভাপতিৰ নাম	যোগেশ্বৰ মৰাং	সদস্য সচিবৰ নাম	অৰুণ বৰা	কাৰ্য্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ৬		মহিলা : ৩		মুঠ : ৯	সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	২৩৭ (জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ একোজন প্ৰাপ্তবয়স্ক ইয়াত প্ৰতিনিধি হিচাপে ৰখা হৈছে)
সভাপতিৰ নাম	যোগেশ্বৰ মৰাং												
সদস্য সচিবৰ নাম	অৰুণ বৰা												
কাৰ্য্যকৰী সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ : ৬												
	মহিলা : ৩												
	মুঠ : ৯												
সাধাৰণ সমিতিৰ সদস্য সংখ্যা	২৩৭ (জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ একোজন প্ৰাপ্তবয়স্ক ইয়াত প্ৰতিনিধি হিচাপে ৰখা হৈছে)												
পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি	গাঁওখনত বাস কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা হৈছে ২৩৭টা। মহিলা মুৰব্বীৰ নেতৃত্বত চলা পৰিয়াল নাই। গাঁওখনৰ মুঠ জনসংখ্যা হৈছে ১২৬৫জন। ইয়াৰে ৭২৯জন পুৰুষ আৰু ৫৩৬গৰাকী মহিলা। মুঠ জনসংখ্যাৰ ২৩৭জন অনুসূচিত জনজাতি উপৰোক্ত তথ্যৰ অধিক বিৱৰণৰ বাবে তথ্য-(I)ৰ তালিকা-২ চাব পাৰে। ইয়াৰ পৰা জনা যায় যে : ১) প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় সদস্য সংখ্যা হৈছে ৫জন (২৩৭টা পৰিয়ালৰ) ২) গাঁওখনৰ লিংগ অনুপাত হৈছে প্ৰতি ১০০০জন পুৰুষৰ বিপৰীতে ৭৩৫গৰাকী মহিলা।												
শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ	বিগবি গাঁৱৰ ৯৮ শতাংশতকৈ (২৩৭টা পৰিয়াল) অধিক লোক শিক্ষিত (তথ্য-Iৰ তালিকা-৪)। গাঁওখনৰ অধিকাংশ লোকে স্কুল পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে। আনহাতে, মাত্ৰ কেইটামান পৰিয়ালতহে মহাবিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰা লোক আছে। আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক— এই দুই ধৰণৰ জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গাঁওবাসীয়ে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। তৰিয়নি বৰবিল যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিত অনানুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়নৰ অৰ্থ হৈছে পৰস্পৰাগতভাৱে গ্ৰহণ কৰা দক্ষতা। তলত উল্লেখ কৰা ক্ষেত্ৰসমূহত পৰস্পৰাগত দক্ষতা আছে : (ক) বয়ন (খ) ইটা-শিলৰ কাম (গ) পশু-পালন (ঘ) খেতি-পথাৰৰ কাম (ঙ) বাঁহ-বেতৰ কাম (চ) ৰেচম শিল্প												

	সমগ্ৰ দেশৰ লগতে ৰাজ্যখনতো আনুষ্ঠানিক দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী প্ৰসাৰৰ বাবে চৰকাৰে সক্ৰিয় ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। এনে কোনো আঁচনিৰ পৰা এতিয়ালৈকে গাঁওবাসী উপকৃত হোৱা নাই। কিয়নো গাঁওখন অথবা ইয়াৰ পাৰ্শ্বৱৰ্তী অঞ্চলসমূহত তেনে কোনো আঁচনি ৰূপায়ণ কৰা হোৱা নাই।																
ভূমি	প্ৰকল্প গ্ৰহণ কৰা অঞ্চলৰ ভূমিৰ প্ৰকাৰ এনেধৰণৰ : ■ সমভূমি অঞ্চলত বালিচহীয়া মাটি। সমুদায় ভূমিভাগ সাৰুৱা হোৱা বাবে ই বিভিন্ন ধৰণৰ খেতিৰ উপযোগী।																
পানী	অৰুণাচল প্ৰদেশৰ নিকটৱৰ্তী পাহাৰৰ পৰা ওলাই দক্ষিণৰ লালি নদীত লগ লগা লেকু নদীৰ পানীৰে সমগ্ৰ অঞ্চল টোত। এইখন এখন চিৰবাহী নদী। ধেমাজি জিলাৰ একেবাৰে পূৱত অৱস্থিত জোনাই মহকুমালৈ ৰাজ্য সদৰ গুৱাহাটীৰ পৰা দূৰত্ব প্ৰায় ৫৫৪ কিলোমিটাৰ। ই ২৭.৮৩° উত্তৰ, ৯৫.২২° পূৱত অৱস্থিত। ১১১১.৮১ বৰ্গ কিলোমিটাৰ ভৌগোলিক এলেকা সামৰা এই ঠাইৰ উত্তৰে অৰুণাচল প্ৰদেশ, দক্ষিণে লালি আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী, পূৱত তিনিচুকীয়া জিলাৰ শদিয়া মহকুমা আৰু চিপিয়া নদী আৰু পশ্চিমত চিমন নদী।																
জলবায়ু : উষ্ণতা আৰু বৰষুণ	তাপমাত্ৰা আৰু বৃষ্টিপাত গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বাধিক তাপমাত্ৰা ৩৫° ছেলছিয়াছ। শীতকালত তাপমাত্ৰা সৰ্বনিম্ন ৭° ৰ পৰা ১০° ছেলছিয়াছ পায়গৈ। বছৰি বৃষ্টিপাত ৩৬০০ৰ পৰা ৪৩০০ মিলিমিটাৰ। প্ৰায় তিনি চতুৰ্থাংশ বৃষ্টিপাত বাৰিষা (জুনৰ পৰা ছেপ্টেম্বৰ) কালতে হয়। বাৰিষা কালত গাঁওখনৰ আদ্ৰতা মধ্যমীয়া (৬০°) হৈ শীতকালত কমি যায় (২০°)।																
বন আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য	স্থানীয় বনাঞ্চলক বহুলকৈ বৰ্ষাৰণ্য আৰু ঘন অৰণ্য—এই দুই ভাগত ভগাব পাৰি ইয়াৰ বনাঞ্চল ক্ৰান্তীয় আৰ্দ্ৰ চিৰসেউজীয়া। এনে বনাঞ্চলে সুকাঠী বৃক্ষৰ উপৰিও অসমৰ নানাধৰণৰ আলংকাৰিক অৰ্কিড আদি গজাত সহায় কৰে। বনাঞ্চলৰ ভূমিভাগ সৰু সৰু জোপোহা গছ আৰু বনৌষধিৰে আগুৰা। বনাঞ্চলৰ কাষৰীয়া ঠাইত বেত, টকৌজাতীয় গছ আৰু বাঁহ আছে। বনাঞ্চলত মূলত: নিম, আমলখি, শিলিখা, অৰ্জুন, ইক্ষনজাতীয় গছ আৰু অনেক ঔষধি গছ আছে। বনাঞ্চল উন্নতিকৰণ পৰিকল্পনাত বিতঙকৈ এই বিষয়ে দিয়া আছে।																
ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ	ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ পৰিশিষ্ট-২ত বহলাই উল্লেখ কৰা হৈছে। এই পৰিশিষ্ট অনুসৰি পৰ্যবেক্ষণ কৰা কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য নিম্নোল্লিখিত ধৰণৰ : <table> <tr> <td>মথাউৰি</td><td>: ০.৪৮ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>ধাননি পথাৰ</td><td>: ৪০.০৭ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>কাঠখৰি ৰোপণ</td><td>: ৮.১৯ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>পুখুৰী</td><td>: ০.২০ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভূমি</td><td>: ২৩.৫০ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>নদী</td><td>: ৩.৯১ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>মিশ্ৰিত ৰোপণ</td><td>: ৮.৪৮ শতাংশ</td></tr> <tr> <td>পথ</td><td>: ১.১৮ শতাংশ</td></tr> </table>	মথাউৰি	: ০.৪৮ শতাংশ	ধাননি পথাৰ	: ৪০.০৭ শতাংশ	কাঠখৰি ৰোপণ	: ৮.১৯ শতাংশ	পুখুৰী	: ০.২০ শতাংশ	সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভূমি	: ২৩.৫০ শতাংশ	নদী	: ৩.৯১ শতাংশ	মিশ্ৰিত ৰোপণ	: ৮.৪৮ শতাংশ	পথ	: ১.১৮ শতাংশ
মথাউৰি	: ০.৪৮ শতাংশ																
ধাননি পথাৰ	: ৪০.০৭ শতাংশ																
কাঠখৰি ৰোপণ	: ৮.১৯ শতাংশ																
পুখুৰী	: ০.২০ শতাংশ																
সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভূমি	: ২৩.৫০ শতাংশ																
নদী	: ৩.৯১ শতাংশ																
মিশ্ৰিত ৰোপণ	: ৮.৪৮ শতাংশ																
পথ	: ১.১৮ শতাংশ																

	ঋতুকালীন জান-জুৰি : ০.৫৯ শতাংশ স্থায়ী বসতিৰ অঞ্চল : ১২.২৭ শতাংশ
ভূমি ধাৰণ	প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৩ত উল্লেখ কৰা হৈছে। এই তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় : ■ ৮ শতাংশ পৰিয়াল ভূমিহীন (২০টা পৰিয়াল) ■ ৮৯ শতাংশ পৰিয়াল উপাস্ত কৃষক। অৰ্থাৎ ২ হেক্টৰতকৈ কম ভূমিৰ অধিকাৰী (২১০টা পৰিয়াল) ■ ৩ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক। অৰ্থাৎ ২-১০ হেক্টৰ ভূমিৰ অধিকাৰী (৭টা পৰিয়াল)
পশুধন	ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ মুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ২৪৭০টা। পৰিয়ালসমূহে প্ৰতিপালন কৰা পশুধনৰ প্ৰকাৰ হৈছে এনেধৰণৰ : গাইগৰু : ৭৫টা ছাগলী : ৩৫০টা কুকুৰা : ১,৩১০টা ম'হ : ২০০টা বলধ : ৩৭৫টা গাহৰি : ১,০১০টা হাঁহ : ১৫০টা ওপৰত উল্লিখিত তথ্যৰ সবিশেষ বিৱৰণ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৪ত দাঙি ধৰা হৈছে।
গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা	যিকোনো জনগোষ্ঠীতে সাধাৰণ আন্তঃগাঁথনিৰ উপলব্ধতাই জীৱিকাৰ নিৰ্বাহক্ষম উপায় উন্নয়নত সহায় কৰে। গাঁওখনত বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৫ত গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমান অৱস্থা দাঙি ধৰা হৈছে। ওপৰৰ তালিকাৰ পৰা গাঁওখনৰ বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনি সন্দৰ্ভত তলৰ তথ্যসমূহ লাভ কৰিব পাৰি : বাস্তৱিক আন্তঃগাঁথনি : এই শিতানৰ অন্তৰ্গত পকা আলিবাট, বিদ্যুত সংযোগ, পানী যোগান আৰু মোবাইল সংযোগ আদিৰ অৱস্থা তেনেই প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ৰ। বাট-পথেৰে বেছিভাগেই কেঁচা। শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সেৱা : তেনেই কম সংখ্যক শিক্ষানুষ্ঠান আৰু স্বাস্থ্যৰ সুবিধাও নামমাত্ৰ ৰাজহুৱা পৰিবহণৰ ব্যৱস্থা নাই। সংযোগকাৰী সদস্যই যাতায়তৰ বাবে চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে। চৰকাৰী কাৰ্যালয় : আৰক্ষী থানা, গাঁও পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়, ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়, বন লাট কাৰ্যালয় আদি চৰকাৰী কাৰ্যালয়বোৰ ১২ কিলোমিটাৰ ব্যাসাৰ্ধৰ অন্তৰ্গত; গতিকে গাঁওবাসীয়ে ৰাজহুৱা বাহনৰ সহায় ল'বলগা নহয়।

	বিভীয়া প্ৰতিষ্ঠান : জনবসতি অঞ্চলৰ সুবিধাজনক দূৰত্বত বেংক, ডাকঘৰ আদি বিভীয়া অন্তৰ্ভুক্তকৰণ সুবিধা আছে। সংযোগকাৰী সদস্যসকলৰ দূৰৈৰ ঠাইতো একাউণ্ট আদি আছে।
কৃষিশস্য	ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ কৃষিশস্যৰ সবিশেষ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৬ত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে। উক্ত তালিকাৰ পৰা তলৰ তথ্যসমূহ পোৱা যায় : খাৰিফ শস্য : ধান (আইজং, পঙ্কজ, বাও, জহা, বৰা) ৰবিশস্য : ৰিয়হ, মটৰমাহ, আলু অন্যান্য : আম, কঁঠাল, কবি, বেঙেনা, জলকীয়া, বিলাহী, ৰঙালাও, জাতিলাও, নেমু আদি।
শস্য উৎপাদন ৰূপৰেখা	ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিত শস্যৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনৰ হাৰৰ সবিশেষ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৭ত উল্লেখ কৰা হৈছে। অধিকাংশ পৰিয়ালে ধান আৰু পাচলিৰ খেতি কৰি আহিছে। এই শস্যসমূহৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনৰ হাৰ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ : ক) ধান : উৎপাদন : ৯৪৮০ কুইণ্টল হাৰ : ৪৩.৬৮ হেঃ/কুঃ খ) তেল : উৎপাদন : ২০ কুইণ্টল হাৰ : ০.৮০ হেঃ/কুঃ গ) পাচলি : উৎপাদন : ১১৮.৫০ কুইণ্টল হাৰ : ১.০২ হেঃ/কুঃ গ) ফল-মূল : উৎপাদন : ৪৭.৪০ কুইণ্টল হাৰ : ২.৪৬ হেঃ/কুঃ
পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	গাঁওখনত পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৮ত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। জে এফ এম চিখনৰ পশুখাদ্যৰ মূল উৎসসমূহ হৈছে : (ক) শস্যৰ অৱশিষ্ট (খ) বনাঞ্চলৰ চৰণীয়া পথাৰ (গ) গছৰ পাত আদি (ঘ) সেউজীয়া খাদ্য (ঙ) ঘাঁহ
বজাৰ	ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ পৰা বিভিন্ন বজাৰৰ দূৰত্ব তথ্য-(I)ৰ তালিকা-৯ত উল্লেখ কৰা হৈছে। গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা বজাৰসমূহ হৈছে : ক) গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান : গাঁৱৰ ভিতৰত খ) সাপ্তাহিক/অৰ্ধ-সাপ্তাহিক বজাৰ : ১২ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ জোনাইত গ) প্ৰধান বজাৰ : ১২ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ জোনাইত

জল সম্পদ	তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১০ত জল সম্পদসমূহৰ বিষয়ে সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। পানী উপলব্ধ হোৱা প্ৰধান জল সম্পদসমূহ এনেধৰণৰ : (ক) নদী : (পানীৰ উপলব্ধতা - পৰ্যাপ্ত) (খ) কুঁৱা : (পানীৰ উপলব্ধতা - ঋতুকালীন) (গ) ঋতুকালীন জুৰি : (পানীৰ উপলব্ধতা-ঋতুকালীন)
শক্তিৰ ব্যৱহাৰ	বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ শক্তিৰ মূল উৎসসমূহ তথ্য-(I)ৰ তালিকা-১১ত উল্লেখ কৰা হৈছে। ক) কাঠ-খৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ২৩৭টা, উৎস : বনাঞ্চল খ) বন্ধন গেছ : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ৭টা গ) কেৰাচিন : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ১০০টা, উৎস : মুকলি বজাৰ আৰু সুলভ মূল্যৰ দোকান
আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি	সামাজিক গাঁথনি : গাঁওবাসী মিছিং সম্প্ৰদায়ৰ আৰু অনুসূচিত জনজাতিৰ অন্তৰ্গত। গভীৰ সামাজিক বিভাজন নাই। সমাজত নাৰীৰ স্থান সন্তোষজনক। অৰ্থনৈতিক অৱস্থা : অৰ্থনৈতিক অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। মুখ্য জীৱিকা বয়নশিল্প, চিলাই, খেতি-বাতি, পশুপালন, শাক-পাচলি বিক্ৰী আৰু শ্ৰমজীৱী। প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বাৰ্ষিক উপাৰ্জনৰ হাৰ ৬০,০০০ টকাৰ পৰা ৮০,০০০ টকা। জীৱিকাৰ বাবে গাঁওখনৰ পৰা প্ৰব্ৰজন কৰা যুৱ-প্ৰজন্ম আৰু আন ব্যক্তিৰ সংখ্যা বেছি নহয়। অতিৰিক্ত বিৱৰণ পৰৱৰ্তী শাখাত উপলব্ধ।
মানচিত্ৰ	পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা তলৰ মানচিত্ৰসমূহ পৰিশিষ্ট-I (খ)ত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। * গাঁৱৰ মানচিত্ৰ (পি আৰ এ অনুশীলনৰ সদস্যৰ নাম আৰু সবিশেষ) * গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এ অনুশীলনৰ সদস্যৰ নাম আৰু সবিশেষ) * গাঁৱৰ সম্পদ মানচিত্ৰ (পি আৰ এ অনুশীলনৰ সদস্যৰ নাম আৰু সবিশেষ)

৩। জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণ

জীৱিকা সম্পদৰ ফ্রেমৱৰ্কৰ বিশ্লেষণ নিম্নোক্ত শ্ৰেণীসমূহৰ জৰিয়তে কৰা হৈছে :

- * জীৱিকা সম্পদ
- * জীৱিকা প্ৰসংগ
- * সম্ভাৱনীয় জীৱিকাৰ গুৰুত্ব হিচাপে স্থানাংক

পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত 'ফাণ্ডিং ফৰ ইণ্টাৰনেচনেল ডেভেলপমেণ্ট' বিভাগৰ নিৰ্বাহক্ষম জীৱিকা ফ্রেমৱৰ্ক ব্যৱহাৰ কৰি ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ জীৱিকাৰ পৰিস্থিতি বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিখনত উপলব্ধ জীৱিকা পৰিস্থিতি তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে সুনিৰ্দিষ্ট কৰা হৈছে।

- * প্ৰাকৃতিক সম্পদ
- * বাস্তৱিক সম্পদ
- * সামাজিক সম্পদ
- * মানৱ সম্পদ
- * বিত্তীয় সম্পদ।

৪। প্ৰাকৃতিক সম্পদ

পৰা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ জোনাই আঞ্চলিকৰ অন্তৰ্গত ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি (JFMC)ৰ মূল প্ৰাকৃতিক মূলধন হৈছে বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বাঁহ, চেগুণ, শাল আদি। ৰিগবিত এই নামৰ এখনেই মাত্ৰ নদী। জনসংখ্যাৰ অধিকাংশই অৰণ্যৰ কাঠখৰি, সেউজীয়া পশুখাদ্য, কাঠ আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। পশুপালন আৰু খেতি-বাতিৰ বাবে গএগ ৰাইজে নদীৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰে।

(অধিক বিৱৰণ এফ ডি পিৰ তালিকা ৩ (ক) আৰু তালিকা ১০, ১১ত উল্লেখ কৰা হৈছে।)

৫। বস্তুগত সম্পদ

ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধিকাংশ পৰিয়াল খেতি-বাতিৰ কামত আৰু একাংশ ২ হেক্টৰতকৈও কম ভূমিৰে সামান্য কৃষি-কৰ্মত ব্যস্ত হৈ থাকে।

গাঁওখনত ৭টা আধাপকা ঘৰ, ২টা পকীঘৰ থকাৰ বিপৰীতে বাকী ঘৰবোৰ খেৰ-বাঁহৰ। জৈৱিক, কেৰাচিন, বিদ্যুৎ, প্ৰাকৃতিক গেছ আৰু সৌৰশক্তিৰ দৰে শক্তি থকা সত্ত্বেও গাঁওবাসীয়ে ঘৰুৱা বা আন যিকোনো কামৰ বাবে কেৰাচিন আৰু কাঠখৰিহে ব্যৱহাৰ কৰে। মাত্ৰ দুঘৰমানত প্ৰাকৃতিক গেছৰ যোগানৰ ব্যৱস্থা আছে যদিও সি অকণো সন্তোষজনক নহয়।

(তালিকা ১০, ১১ দ্ৰষ্টব্য)

ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত দুখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু এখন মজলীয়া বিদ্যালয় আছে। তাৰ বাহিৰে বৰ্তমানলৈকে অঞ্চলটোত কোনো শিক্ষানুষ্ঠান নাই।

(তালিকা ৫ দ্ৰষ্টব্য)

পানী যোগানৰ বাবে কোনো পৰিয়ালতে নলীনাৰ ব্যৱস্থা নাই।

৬। সামাজিক সম্পদ

নিজৰ স্থিতি, কৰ্মকুশলতা আৰু পাবলগা বিশেষ লাভালাভৰ প্ৰতি গাঁওবাসী সজাগ নোহোৱাৰ বাবে তেওঁলোক যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি বা পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্য্যৱলীত জড়িত নহয়।

যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ নাৰীকোষে নিজৰ উপাৰ্জনৰ উপৰি সামাজিক স্থিতি উন্নীতকৰণৰ বাবে আত্মসহায়ক গোট গঠন কৰিছে। তেওঁলোকে এই সামাজিক সংগঠনৰ বাবে গাঁৱৰ ৰাজহুৱা ভৱন, দুটা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ আৰু চাৰিটা মন্দিৰৰ প্ৰাংগণ ব্যৱহাৰ কৰে।

মুঠ জনসংখ্যাৰ ৯৮ শতাংশ শিক্ষিত আৰু বাকী ২ শতাংশ অশিক্ষিত।

(তালিকা ৩.৩ দ্ৰষ্টব্য)

৭। বিত্তীয় সম্পদ

সমীপৱৰ্তী অঞ্চলৰ জনসাধাৰণক বিত্তীয় সা-সুবিধা প্ৰদান কৰিবলৈ যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি বা ইয়াৰ কাষৰীয়া ঠাইত কোনো বাণিজ্যিক বা অঞ্চলিক গাঁৱলীয়া বেংকৰ শাখা আদি গঢ়ি উঠা নাই। তথাপিও বিপদৰ সময়ত গাঁওবাসীয়ে স্থানীয়ভাৱে ধন ধাৰে দিয়া লোক বা আত্মীয়-স্বজনৰ পৰা ধন ধাৰে লয়। ৮৯৬জন লোকৰ দুবৈৰ বাণিজ্যিক বেংকত একাউণ্ট আছে, যাৰদ্বাৰা তেওঁলোকে টানে-আপদে আৰ্থ-সাহায্য পায়। বিত্তীয় অনুষ্ঠানসমূহৰ পৰা পাব পৰা সম্ভাৱ্য সুবিধাসমূহৰ প্ৰতিও গাঁওবাসী সজাগ নহয়।

বিগৰি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় কাম-কাজবোৰ এনেদৰে চিনাক্ত কৰিব পাৰি—

- ক) যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ ভিতৰত অন্তৰ্ভুক্ত কিছুমান বিশেষ জীৱিকা
- খ) জীৱিকা সম্পৰ্কীয় বিশেষ কাম-কাজ কিছুমানৰ শতকৰা হিচাপৰ খতিয়ান
- গ) সম্ভাৱনাময় জীৱিকা সম্পৰ্কীয় কাম-কাজৰ অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তি

৮। পি আৰ এ অনুশীলনৰ জৰিয়তে প্ৰাধান্য পোৱা স্থানাংক (ৰেংকিং)

পি আৰ এ অনুশীলন	যোৱা ১ মাৰ্চ, ২০১৭ তাৰিখে ৯৫জন লোকৰ উপস্থিতিত ৰিগবি গাঁৱৰ ৰাজহুৱা ভৱনত গুৱাহাটীৰ ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিঅ'ৰশ্বিপ (আই আই ই)ৰ এদল লোকে যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ বিষয়ববীয়া, গাঁওবুঢ়া, ৰাজহুৱা কৰ্মী, বন বিভাগৰ বিষয়ববীয়া আদিৰ উপস্থিতিত কৰা পি আৰ এৰ অনুশীলন এনেধৰণৰ—			
পি আৰ এ উদ্দেশ্য	সমাজৰ উন্নয়ন আৰু উন্নীতকৰণৰ বাবে প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ জীৱিকাৰ অৱস্থা অধ্যয়ন কৰা আৰু বনাঞ্চলৰ উন্নয়নৰ পৰিকল্পনাই উদ্দেশ্য			
পি আৰ এ তথ্য আহৰণত ব্যবহৃত আহিলা	বিভিন্ন ধৰণৰ আহিলা ব্যৱহাৰ কৰি তথ্য আহৰণ কৰা হৈছিল : সামাজিক মানচিত্ৰ সম্পদৰ স্থানাংক সময়-সীমা পৰ্যবেক্ষণ জীৱিকাৰ দিনপঞ্জী ভেন ডায়েগ্ৰাম চাপাটি ডায়েগ্ৰাম ওপৰৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশিষ্ট-৩ত বিতং তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।			
শ্ৰেণী বিভাগ	নিম্নোক্ত ধৰণে স্থানাংক অনুশীলন কৰা হয়— ■ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (ই পি এ) ■ জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন পৰিশিষ্ট ৩ত বিতং তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। ইয়াৰ পৰা উল্লেখ কৰিব পাৰি যে প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচীৰ স্থানাংক (৩৭নং পৃষ্ঠা দ্ৰষ্টব্য)			
	স্থানাংক	স্থানাংক অনুযায়ী গাঁৱৰ ই পি এ	বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট ৩ অতিৰিক্ত বিৱৰণ দিয়া হৈছে)	পুঁজি / বিভাগৰ সম্ভাৱনীয় উৎস
	১	জৈৱিক গেছ	যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ ২৩৭টা ঘৰতে জৈৱিক গেছৰ যোগান ধৰা	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প আৰু চৰকাৰী আঁচনি
	২	নলা ব্যৱস্থা	যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ স্থানসমূহত উপযুক্ত নলাৰ ব্যৱস্থা কৰা	পি এম জি এছ ৰাই পি ডব্লিউ ডি

স্থানাংক	স্থানাংক অনুযায়ী গাঁৱৰ ই পি এ	বিৱৰণ (পৰিশিষ্ট ৩ অতিৰিক্ত বিৱৰণ দিয়া হৈছে)	পুঁজি / বিভাগৰ সম্ভাৱনীয় উৎস
৩	খোৱাপানী	যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ স্থানত কমেও ১০টা নলীনাৰ স্থাপন কৰা	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প আৰু এন আৰ ডি ডব্লিউ পি
৪	অনাময়	প্ৰত্যেক পৰিয়ালতে কম মূল্যৰ চেপ্টিক টেংক আৰু চেনিটেৰি লেট্টিনৰ ব্যৱস্থা কৰা	স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী বিভাগ
৫	ৰাজহুৱা সভাঘৰ উন্নয়ন	গাঁও আৰু সমাজৰ সভাসমূহ পৰিচালনাৰ বাবে ৰাজহুৱা সভাঘৰ উন্নীত কৰিব লাগিব	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প
৬	পশু চিকিৎসা ক্লিনিক	জে এম চিৰ অধীনত এটা পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰ মুকলি কৰিব লাগিব	পশু চিকিৎসা আৰু পশু পালন মন্ত্ৰণালয়ৰ অধীনত
৭	স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	জে এম চিৰ অধীনত এটা চিকিৎসা উপ-কেন্দ্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা প্ৰয়োজন	ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য অভিযান / স্বাস্থ্য আৰু পৰিয়াল কল্যাণ বিভাগ
■ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় কাম-কাজবোৰৰ উন্নীতকৰণৰ বাবে ই পি এ পুঁজিৰ পৰা ২ লাখ টকাৰ যোগান ধৰা। ■ যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ স্থানত কম খৰচী কাৰ্যালয় স্থাপন কৰা আৰু ব্যৱহাৰ উপযোগী আহিলা-পাতি/সা-সঁজুলি, যন্ত্ৰপাতি আদি সাজু ৰখা। জীৱিকাৰ আৰু দক্ষতা উন্নয়নৰ স্থানাংক ১। হস্ততাঁত শিল্প ২। পশুপালন ৩। বাঁহ-বেতৰ কাম ৪। শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম ৫। কৃষি			

জীৱিকাৰ সুযোগ	জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে চিনাক্ত কৰা হৈছে : কৃষি পশুপালন বয়নশিল্প দক্ষতা বিকাশ ঋণৰ সুবিধা অতিৰিক্ত আলোচনা তলত দিয়া হ'ল
কৃষি আৰু উদ্যানশাস্য	মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ : (ক) অতি কম পৰিমাণৰ ৰসায়নিক সাৰ, কীটনাশক প্ৰয়োগ (খ) জলসিঞ্চন সুবিধাৰ অভাৱ (গ) কৃষিজাত আধুনিক সা-সঁজুলি, আহিলা যেনে পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ (ঘ) অধিক উৎপাদনক্ষম সঁচ ব্যৱহাৰ নকৰা সুবিধাসমূহ : ক) উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত কীটনাশক আৰু ৰোগনাশক ব্যৱহাৰ খ) নতুন আৰু আধুনিক প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ গ) ভাল আন্তঃগাঁথনিৰ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী গাঁওবাসীয়ে কৃষিৰ দক্ষতা আহৰণ কৰিছে; কিন্তু তেওঁলোকৰ সেই দক্ষতা উন্নীতকৰণ কৰা দৰকাৰ। পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল : ■ ট্ৰেক্টৰ চালনাৰ প্ৰশিক্ষণ ■ কৃষি দক্ষতা বৃদ্ধিৰ কাৰ্যসূচী ■ কীটনাশক-ৰোগনাশক প্ৰয়োগ, বৰ্ণসংকৰ জাতৰ খেতি আদিৰ প্ৰশিক্ষণ
পশুপালন	পশু পালনৰ সুবিধা সম্পৰ্কীয় অতিৰিক্ত তথ্য তালিকা ১৩ত দিয়া হৈছে : মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ : (ক) আৰ্থিক দুৰৱস্থাৰ বাবে বজাৰৰ পৰা পশুখাদ্য ক্ৰয় কৰিবলৈ অপাৰগ (খ) বনৰ পৰা পোৱা পশুখাদ্য বা শস্যৰ অৱশিষ্ট মাত্ৰ ৩ৰ পৰা ৬ মাহলৈকেহে উপলব্ধ। সেউজ পশুখাদ্যও গোটেই বছৰ উপলব্ধ নহয়। (গ) পশু স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ নাই (ঘ) পশুপালনৰ বাবে উপযুক্ত সাধাৰণ জ্ঞানৰ অভাৱ সুবিধাসমূহ : ক) বজাৰ পৰিদৰ্শন কৰি দেখা গৈছে, পশুপালনৰ দ্বাৰা যথেষ্ট পৰিমাণৰ উপাৰ্জন হ'ব পাৰে, পশুপালন ব্যৱস্থাৰ আঁঠোৱাহিঁনি আঁতৰাই জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড ভালেখিনি উন্নীত কৰিব পাৰি।

	খ) যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিক পশুপালন বা পশু উৎপাদন বিক্ৰী কেন্দ্ৰলৈ পৰ্যবসিত কৰি গাঁওবাসীক মূখ্যতঃ পশুপালনত নিয়োগ কৰিব পৰা যায়। পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল : ক) বয়ন আৰু এড়ী-পাট সূতা প্ৰস্তুত খ) পোছাক প্ৰস্তুত গ) ইলেক্ট্ৰিচিয়ান
কাঠভিন্ন বন উৎপাদন (এন টি এফ পি)	তথ্য-(II)ৰ তালিকা-১৫তকাঠভিন্ন বন উৎপাদনৰ বিভিন্ন সুবিধাসমূহ সংযোজিত কৰা হৈছে। মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ : ক) সমুচিত জ্ঞান নথকাৰ বাবে কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ উপযুক্ত ব্যৱহাৰ নোহোৱা। খ) উন্নতমানৰ উৎপাদনৰ বাবে হ'বলগা গৱেষণা আদিৰ অভাৱ গ) কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ ঘ) উপযুক্ত প্ৰক্ৰিয়াকৰণ গোট নাই ঙ) প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত লোক আৰু উপযুক্ত আহিলাৰ অভাৱ চ) স্থানীয়ভাৱে আহিলা প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে সুবিধাৰ অভাৱ সুবিধাসমূহ : ক) ছন পৰা সাৰুৱা মাটি পৰ্যাপ্ত খ) তৈয়াৰী সামগ্ৰী বিক্ৰীৰ বাবে উপযুক্ত বজাৰ পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল : ক) খাদ্য আহৰণ কৰিব পৰা গছ ৰোপণ খ) ঔষধি গুণযুক্ত গছ ৰোপণ
বিশেষীকৃত দক্ষতা	তথ্য-(II)ৰ তালিকা-১৫তদক্ষতা উন্নয়নৰ বাবে সুবিধাসমূহ সংযোজন কৰা হৈছে। মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ : ক) উৎপাদিত দ্ৰব্য বহুমুখীকৰণৰ অভাৱ খ) উৎপাদিত দ্ৰব্যৰ মান উন্নীতকৰণৰ বাবে গৱেষণাৰ অভাৱ গ) টি কিউ এম প্ৰযুক্তিৰ অভাৱ সুবিধাসমূহ : ক) সুন্দৰ যোগাযোগ ব্যৱস্থা প্ৰদান খ) অৰ্ধ-দক্ষ বা পৰম্পৰাগতভাৱে দক্ষ গাঁওবাসীৰ দক্ষতা উন্নীতকৰণৰ বাবে আধুনিক কাৰিকৰী আৰু ব্যৱস্থাবিধিৰ প্ৰৱৰ্তন গ) প্ৰয়োজনীয় উৎসত আৰ্থিক সহায়

	পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল : ক) আধুনিক আহিলা আৰু সা-সঁজুলি সম্পৰ্কে প্ৰশিক্ষণ খ) গাঁওবাসীক আধুনিক কাৰিকৰী জ্ঞান প্ৰদান গ) নতুন উৎপাদন আৰু উৎপাদিত দ্ৰব্য বহুমুখীকৰণৰ বাবে দক্ষতা উন্নীতকৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা ঘ) সুলভ কেঁচামালৰ কোষ স্থাপন ঙ) উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহদায়তনত ক্ৰয় কৰিবৰ বাবে বিধিবদ্ধ ক্ৰেতাৰ ব্যৱস্থা
ঋণ সুবিধা	তথ্য-(II)ৰ তালিকা-১৬তকাঠভিন্ন বন উৎপাদনৰ বিভিন্ন সুবিধাসমূহ সংযোজিত কৰা হৈছে। মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ : ক) বিধিবদ্ধ বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ পৰা বহিষ্কৰণ খ) ধাৰ দিয়া ব্যক্তি বা অবিধিবদ্ধ বিত্তীয় অনুষ্ঠানে আৰোপ কৰা অত্যধিক সুতৰ হাৰ সুবিধাসমূহ : ক) গাঁওবাসীক আত্মসহায়ক গোট আৰু যুটীয়া দায়বদ্ধ গোটৰ সৈতে চিনাকি কৰাই তেওঁলোকক ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ দৰে আন আন বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে যোগাযোগ স্থাপন কৰাই দিয়া খ) গাঁওবাসীৰ মাজত বিত্তীয় ব্যৱস্থা সম্পৰ্কে সজাগতা সৃষ্টি কৰা, যাতে তেওঁলোকে নিজৰ বিত্ত সম্পৰ্কীয় সিদ্ধান্ত নিজে ল'ব পাৰে। গ) ট্ৰেষ্টৰ আদি আধুনিক সৰঞ্জাম ক্ৰয় কৰিবৰ বাবে গাঁৱৰ কৃষকক ঋণৰ সুবিধা কৰি দিয়া। পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল : গাঁওবাসীৰ মনত টকা-পইচা লেনদেন সম্পৰ্কীয় সজাগতা বৃদ্ধিৰ বাবে যাৱতীয় ব্যৱস্থা
কৌশলগত হস্তক্ষেপ	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে ওপৰত উল্লিখিত পৰামৰ্শমূলক কাৰ্যসূচীসমূহ কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে সাৰাংশ কৰা হৈছে : ১. কৃষি আৰু উদ্যান শস্য : ট্ৰেষ্টৰ চালনাৰ প্ৰশিক্ষণ, কৃষি সম্পৰ্কীয় দক্ষতা বৃদ্ধিৰ প্ৰশিক্ষণ, কীটনাশক, জীৱাণুনাশক প্ৰয়োগ আৰু বৰ্ণসংকৰ জাতৰ খেতিৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ। ২. পশুপালন : গো-পালন, ছাগলী পালন, কুকুৰা পালন, গাহৰি পালন ৩. এন ডব্লিউ এফ পি : খাদ্য-শস্য আৰু ঔষধি গছ ৰোপণ ৪. বিশেষ দক্ষতা : আধুনিক আহিলা আৰু সা-সৰঞ্জাম ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ, গাঁওবাসীক আধুনিক কাৰিকৰী জ্ঞানৰ সুবিধা প্ৰদান, উৎপাদিত দ্ৰব্যৰ মান উন্নীতকৰণ আৰু বহুমুখীকৰণৰ বাবে গাঁওবাসীৰ দক্ষতা বিকাশ আৰু প্ৰশিক্ষণ, কেঁচামাল কোষ স্থাপন, উৎপাদিত সামগ্ৰী বৃহদায়তনত ক্ৰয় কৰিবৰ বাবে বিধিবদ্ধ ক্ৰেতাৰ ব্যৱস্থা। ৫. ঋণৰ সুবিধা : গাঁৱৰ ওচৰত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন।

৯। জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

উপাৰ্জন সৃষ্টি কাৰ্যসূচী	জে এফ এম চিটোৰ বাবে পৰিকল্পনা কৰা মূল উপাৰ্জন সৃষ্টি কাৰ্যসূচীসমূহ হ'ল : কৃষি খণ্ডত : ১) পশুপালন ২) খেতি-বাতি ৩) উদ্যান কৃষি অনা-কৃষি খণ্ডত : ১) কাপোৰ বোৱা ২) বিদ্যুতৰ কাম ৩) কাঠমিস্ত্ৰীৰ কাম ৪) দৰ্জীৰ কাম
আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্য	মূল প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ : ১) সজাগতা সৃষ্টি কৰা ২) উদ্যোগ লোৱা আৰু গোট সৃষ্টি কৰা ৩) গাঁওবাসীক সমূহীয়াকৈ জীৱিকা সম্পৰ্কীয় কাম-কাজত জড়িত কৰা
শিক্ষাগ্ৰহণৰ উদ্দেশ্যে ভ্ৰমণ	১) নাই ২) নাই তথ্য-(IV)ৰ তালিকা-৩৪ত
সংপৃক্তকৰণ	ভাৰত চৰকাৰৰ আঁচনিৰ সৈতে চামিল হ'ব পৰা আঁচনিত পদক্ষেপ ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ নিয়োগ নিশ্চিত আঁচনি (NREGS)- গাঁৱৰ নিবনুৱাৰ বাবে খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (RKVY)- কৃষি আৰু সেই সংক্ৰান্তীয় উন্নয়নৰ বাবে গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সঞ্চয় যোজনা (RKSRY)- জলসিঞ্চনৰ বাবে, জলবিভাজিকা উন্নয়নক সামৰি ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান ঙ) দক্ষতা বিকাশ যোজনা চ) গাঁও উন্নয়ন আৰু জীৱিকা সম্পৰ্কীয় যোজনাসমূহ উপযুক্ত পোৱা গৈছে

১০। ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ জে এফ এম চিৰ বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা

জে এফ এম চিৰ অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাণ অনুশীলন মতে, ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ এক অংশৰূপে এই বনাঞ্চল উন্নীতকৰণৰ আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই আঁচনিৰ লক্ষ্য হৈছে, ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ বনাঞ্চলত উপভোগ আৰু জীৱিকা বৰ্তাই ৰাখি জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য বজাই ৰখা, সংৰক্ষণৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰা।

১. ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি :

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনামতে ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ স্থিতি এনেধৰণৰ :

ক) বন বিভাগে ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিক বনাঞ্চলৰ হাবি এলেকাৰ স্বত্ব আৰোপ

খ) ৰোপিত বা ৰোপণ কৰিবলগীয়া ৰাজহুৱা ভূমিভাগ আৰু বনাঞ্চলৰ বাহিৰৰ ভূমিলৈ নিৰ্দেশ

যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ এই উভয় ভাগ সম্পৰ্কে কৰা চমু আলোচনা এনেধৰণৰ—

১.১ বনাঞ্চল আৰু তাৰ অৱস্থা

জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ পূৰ্ণ বিৱৰণ প্ৰফ'ৰ্মা-৩ৰ অধীনত তালিকা-৩.১ত দাখিল কৰা হৈছে ('বনোন্নয়ন পৰিকল্পনা'), যিসমূহ এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত পৰিশিষ্ট হিচাপে সংলগ্ন কৰা হৈছে। অন্যান্য বৃক্ষৰোপিত এলেকা (বা বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগা) বিবেচনা কৰাৰ পিছত, ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা তলত দিয়াৰ দৰে সাৰাংশ কৰা হৈছে।

তালিকা-১ : ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থা

চিহ্নিতকৰণ	জে এফ এম চি বনাঞ্চলৰ আয়তন (হেক্টৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃ মিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল-বনৰ ৪০% আৰু ততোধিক ক্ৰাউন ঘনত্ব বাকী- 'ক্ষতিগ্ৰস্ত')	সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰৰ ব্যৱধানতা (২-৩ মাহ/৩-৬ মাহ/৬ -৯ মাহ/৯ মাহৰ বেছি)
(ক) ন্যস্ত বনাঞ্চল				
আৰ এফ / পি এফ নাম : পৰা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল লাট : তিনি মাইল বিট বিভাগ	১৫৩.৭০ হেক্টৰ	১	ভাল এলেকা : ৯০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকা : ০.০ হেক্টৰ ৰোপিত : ৬৩.৮০ হেক্টৰ	৯ মাহৰ বেছি
(খ) অন্যান্য ৰোপিত এলেকা				
স্থান : বনাঞ্চলৰ ধৰণ : বৰ্ষাৰণ্য ভি এফ/অন্যান্য —			ভাল এলেকা : নাই ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকা : নাই	
মুঠ	১৫৩.৭০ হেক্টৰ		ভাল এলেকা : ৯০ হেক্টৰ ৰোপিত এলেকা : ৬৩.৮০ হেক্টৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত এলেকা : ০ হেক্টৰ	

উৎস : উৎস : প্রফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১' / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

দেখা গ'ল যে ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ ১৫৩.৭০ হেক্টৰ ভূমি বনাঞ্চল। তাৰে ৯০ হেক্টৰ 'ভাল' আৰু কোনো 'ক্ষতিগ্ৰস্ত' এলেকা নাই।

১.২ বনাঞ্চলৰ ভূমিৰ প্ৰকাৰ

ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অধীনৰ ভূমিভাগ বালিচহীয়া। ভূমিৰ প্ৰকাৰ সম্পৰ্কত কিছুমান লক্ষণীয় দিশ এনেধৰণৰ :

তালিকা- ২ : ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বনভূমিৰ প্ৰকাৰ

স্থিতি	ন্যস্ত বনাঞ্চলৰ অৱস্থা	বৃক্ষৰোপিত অন্যান্য এলেকাৰ অৱস্থা
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	৪.৩-৬.৯৪ শতাংশ জৈৱিক। এন পি ২০৫, কে-২০ মৌলৰ পৰ্যাপ্ততা এই ভূমিত তুলনামূলকভাৱে কম	—
ভূমি ক্ষয়ৰ অৱস্থা	উচ্চ	—
উপস্থিতি :		
(ক) পলস	১০%	—
(খ) বোকামাটি	৩৫%	—
(গ) ন-উৰ্বৰ ভূমি	নাই	—
(ঘ) বালিচাহি	৫৫%	

উৎস : প্রফ'ৰ্মা-৩, 'খ। বনভূমিৰ প্ৰকাৰ' / বন বিভাগৰ বিষয়া আৰু স্থানীয় গাঁওবাসীৰ সৈতে হোৱা আলোচনা।

ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বাবে বনভূমিৰ প্ৰকাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ তলৰ সাৰাংশত দিয়া হ'ল :

- ক) এণ্টিছ'ল (৩৫%)
- খ) ইনছেপ্টিছ'ল (৫০%)
- গ) এলফিছ'ল (১০%)
- ঘ) ইউল্টিছ'ল (৫%)

১.৩। বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ

ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ তলত দিয়া হ'ল। এইটো মন কৰিবলগীয়া যে স্থানীয় বনাঞ্চলসমূহ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে।

	প্ৰজাতি	স্থানীয় নাম বৈজ্ঞানিক নাম
মুখ্য বন প্ৰজাতি	আজাৰ, গমাৰি	লেজাৰষ্ট্ৰ'মিয়া প্ৰভিফ্ল'ৰা. গেমেলিনা আৰ্ৱৰিয়া লান
সহযোগী প্ৰজাতি	গমাৰি	গমেলিনা আৰ্ৱৰিয়া
গুণ্ডা	ঢেঁকীয়া	ডিপ্লেজিয়াম এছক'লেণ্টাম
ভেষজ উদ্ভিদ	অৰ্জুন	টাৰ্মিনেলিয়া অৰ্জুন

	শিলিখা	টার্মিনেলিয়া চেবুলা
	নিম	আজাডিৰাচটাইণ্ডিকা
	আমলখি	ফিলাস্কাছএম্বেলিকা
উৎপাদন	জৰী বেত	কেলামাছ ইৰেষ্টাছ
	জাতি বেত	কেলামাছ টেনুইছ
	ৰাইডাং বেত	কেলামাছ ৰ'টাং
	চুলি বেত	কেলামাছ ফ্লেগেলাম
	লেজাই বেত	কেলামাছ ফ্ল'ৰিবাণ্ডাছ
	কেঁকো বাঁহ	ডি. হেমিল্টনী
	পাহাৰী জাতি বাঁহ	অক্সিটেনথেৰাপাৰ্ভিফ'লিয়া
	ডলু বাঁহ	শ্বিজষ্টাচিয়ামডুলোৰা
	আমলখি	এমব্লিকা অফিচিনেলিছ
	হলখ	টার্মিনেলিয়া মাইৰিঅ'কাৰ্পা
	হোলোং	ডিপটেৰ'কাৰপাছমেট্ৰকাৰপাছ
	অৰ্জুন	টার্মিনেলিয়া অৰ্জুন
	আগৰ	আকুইলাৰিয়াআগাল্লোচা

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'গ। বনাঞ্চলৰ বৰ্তমান উদ্ভিদসমূহ' / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২। বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য কাৰ্যসূচী

তলৰ উপ-শাখাসমূহত ৰিগবি জে এফ এম চিৰ বনোন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ অন্যান্য কাৰ্যসূচীসমূহ দিয়া হ'ল :

২.১। জে এফ এম চিৰ অতীতৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থা

ৰিগবি জে এফ এম চিৰ অতীত লোৱা বন সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল :

ক) জড়িত পৰিয়ালৰ সংখ্যা : নাই

খ) জড়িত ব্যক্তিৰ সংখ্যা : নাই

গ) নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যৱস্থা : নাই

ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক নীতি : নাই

(উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'জে এফ এম চিৰ অৱস্থা- viii + ix' / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা)

২.২। বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ ঘৰুৱা চাহিদাৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতাৰ তথ্য তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা- ৪ (ক) : বিগবি জে এফ এম চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	পৰিয়ালৰ গড় চাহিদা		বৰ্তমান কিভাৱে চাহিদা পূৰণ হৈছে	উৎস
	চাহিদাৰ সময় ব্যৱধান	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠখৰি	ব্যৱহাৰৰ সঘনতা	৪০০-৫০০ কিলোগ্ৰাম/বছৰত	বনাঞ্চলৰ পৰা	বনাঞ্চল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	বছৰত এবাৰ	৬-১০টা বছৰত		বনাঞ্চল
সা-সৰঞ্জাম নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ				

লাখুটি / বাঁহ	মাহত এবাৰ	৩০-৫০ বছৰত		বনাঞ্চল
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	সঘনাই	৯০-১০০ কিলোগ্ৰাম		বনাঞ্চল
এন টি এফ পি	সঘনাই	১০-১৫ কিলোগ্ৰাম		বনাঞ্চল

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.২' বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা
বিগবি জে এফ এম চিত মুঠ ২৩৭ ঘৰ পৰিয়াল আছে। ওপৰৰ তালিকা আৰু এই পৰিয়ালৰ সংখ্যাৰ পৰা
এইটো গম পোৱা যায় যে বিগবি গাঁৱৰ বাবে বছৰি মুঠ বনজ উৎপাদনৰ চাহিদা নিজৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে তলত
দিয়া ধৰণৰ—

তালিকা- ৪ (খ) : বিগবি জে এফ এম চিৰ সকলো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ বাৰ্ষিক চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা বাৰ্ষিক কিঃগ্ৰাঃ (*)	মন্তব্য
কাঠখৰি	৫৪০০-৬০০০ প্ৰতি বছৰ	বছৰটোৰ বাবে
ঘৰৰ বাবে কাঠ	৫০০-১৫০০ সংখ্যক / বছৰ	বছৰটোৰ বাবে
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	-	-
লাখুটি / বাঁহ	৫০০-৬০০ সংখ্যক / বছৰ	বছৰটোৰ বাবে
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	২৪৮০০-৩৭২০০ প্ৰতি বছৰ	বছৰটোৰ বাবে
এন টি এফ পি	৩০০-৪০০ কেজি প্ৰতি বছৰ	বছৰটোৰ বাবে

উৎস : ওপৰৰ তালিকা-৪ (ক) আৰু সম্প্ৰদায়ৰ তথ্যৰ মুঠ পৰিয়ালৰ সংখ্যা

(*) = পৰিয়ালসমূহৰ গড় চাহিদাৰ আনুমানিক পৰিমাণ (তালিকা-৪ (ক) × ২৩৭টা পৰিয়াল)

২.৩। গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

পৰিয়ালৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ উপৰি এই ধৰণৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰীৰ জৰিয়তে গাঁওবাসী বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ৰিগবি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণনৰ তথ্য তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা- ৫ (ক) : ৰিগবি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বিপণনৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	ঋতু / মাহ	সংগ্ৰহকাৰী পৰিয়ালৰ সংখ্যা	সংগৃহীত সামগ্ৰীৰ গড় পৰিমাণ (কিঃ গ্ৰাঃ)	
কাঠখৰি	—	২৩৭টা	৩৮০কিঃগ্ৰাঃ	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—	—
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—	—
বাঁহ	—	১০০-১৫০টা	১২০০ কিঃগ্ৰাম	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
লাখুটি	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	২১০টা	১৪০০০ কিঃগ্ৰাম	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
এন টি এফ পি	—	৪০-৯০টা	১০০ কিঃগ্ৰাম	সংৰক্ষিত বনাঞ্চল
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.৩' বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা
ওপৰৰ তালিকাত উল্লিখিত তথ্যৰ লগত সম্পৰ্কিত কিছু প্ৰাসংগিক তথ্য তলৰ তালিকাত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৫ (খ) : বনজ উৎপাদন সংগ্ৰহ আৰু বিপণন— অতিৰিক্ত তথ্য
ৰিগবি জে এফ এম চি

বনজ উৎপাদনৰ নাম	উদ্ধৃত্ত বিপণন (কিঃ গ্ৰাঃ)	কেনেদৰে বিপণন কৰা হয়	বনজ উৎপাদন বিক্ৰীৰ মাধ্যমেৰে প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় আয়
কাঠখৰি	১৮০টা	মূৰত বোজা কৰি আৰু চাইকেলেৰে লেকু আৰু জোনাইৰ বজাৰলৈ	৮০টকা
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	২২০ কিঃগ্ৰাঃ	ঠেলাৰে লেকু আৰু জোনাইৰ বজাৰলৈ	—
লাখুটি	—	—	—

বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	৪৫০ কিঃগ্ৰাঃ	মূৰত বোজা কৰি আৰু চাইকেলেৰে লেকু আৰু জোনাইৰ বজাৰলৈ	১০০টকা
এন টি এফ পি	৫০ কিঃগ্ৰাঃ	মূৰত বোজা কৰি আৰু চাইকেলেৰে লেকু আৰু জোনাইৰ বজাৰলৈ	৯৫টকা
অন্যান্য—	—	—	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.৪' / বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

২.৪। বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা— ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ আৰু বিপণনৰ বাবে

পূৰ্বে উল্লেখ কৰা উপ-শাখাৰ তথ্যৰ ভিত্তিত বিগবি জে এফ এম চিৰ সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদাৰ সাৰাংশ তলত দিয়া হ'ল।

তালিকা- ৬ : বিগবি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীৰ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ চাহিদা

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সম্প্ৰদায়ৰ চাহিদা (বাৰ্ষিক কিঃ গ্ৰাঃ) তাৰিকা-৪ (খ)ৰ পৰা	উদ্ধৃত্ত বিপণন কৰা হৈছে তাৰিকা-৫ (খ)ৰ পৰা	মুঠ চাহিদা (কিঃ গ্ৰাঃ)
কাঠখৰি	৬০০০কিঃগ্ৰাঃ	১৮০কিঃগ্ৰাঃ	৬১৮০কিঃগ্ৰাঃ
ঘৰৰ বাবে কাঠ	৫০০-১০০০কিঃগ্ৰাঃ	—	৫০০-১০০০কিঃগ্ৰাঃ
ব্যৱহাৰৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	১২০০কিঃগ্ৰাঃ	২২০কিঃগ্ৰাঃ	১৪২০কিঃগ্ৰাঃ
লাখুটি	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	১২০০কিঃগ্ৰাঃ	৪৫০০কিঃগ্ৰাঃ	১৬৫০০কিঃগ্ৰাঃ
এন টি এফ পি	১০০কিঃগ্ৰাঃ	৫০কিঃগ্ৰাঃ	১৫০কিঃগ্ৰাঃ

উৎস : এই অধ্যায়ৰ তালিকা-৪ (খ) আৰু ৫ (খ), পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাসমূহত দিয়া হৈছে।

৩। বন সুৰক্ষা সংক্ৰান্তীয় বিষয়

৩.১। সুৰক্ষা সমস্যাসমূহ

বিগবি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ বিষয়সমূহ সংক্ষিপ্তভাৱে তলত দিয়া হ'ল—

তালিকা- ৭ : বিগবি জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা সংক্ৰান্তীয় বিষয়সমূহ

সমস্যাৰ ধৰণ	প্ৰাসংগিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্ব (হয়/নহয়)
চৰণীয়া পথাৰ-স্থানীয় পশু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাৰ- অন্যান্য এলেকাৰ পশু	হয়	হয়
বেআইনীভাৱে কাঠকটা	নহয়	নহয়
কাঠৰ চোৰাং চালান	হয়	হয়
দুৰ্ঘটনাবশতঃ অগ্নিকাণ্ড	হয়	হয়
বনভূমি বেদখল	নহয়	নহয়
সাপে কামোৰাৰ ঘটনা/জীৱনৰ ভাবুকি/ বন সুৰক্ষাত বিপদ	হয়	হয়
ঔষধি গছৰ চুৰি	নহয়	নহয়

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.৫'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা
সেয়েহে, উপৰোক্ত জে এফ এম চিত বন সুৰক্ষা সংক্ৰান্তীয় বিষয়ত সন্মুখীন হোৱা বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

- ক) চৰণীয়া পথাৰ— স্থানীয় জন্তু
- খ) চৰণীয়া পথাৰ — অন্য জন্তু

৩.২। বনাঞ্চল অনুন্নয়নৰ কাৰণসমূহ

বিগবি জে এফ এম চিত বনাঞ্চল অনুন্নয়নৰ কাৰণসমূহ তলত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি—

- ক) কোনো বৈজ্ঞানিক পৰিকল্পনা নাই
- খ) জনজাতীয় লোকৰ পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি
- গ) পাহাৰীয়া অঞ্চলত আতংকবাদী দৌৰাত্ম্য

(উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.৬'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা)

৪। বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ

বিগবি জে এফ এম চিত বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলৰ উপ-শাখাত দিয়াৰ দৰে উল্লেখ কৰিব পাৰি, যেনে সুৰক্ষাৰ পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন (পৰিচৰ্যা), নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, ব্যৱস্থাপনা আৰু অতিৰিক্ত ক্ৰিয়া।

৪.১। সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনাৰ বিষয়সমূহ তলত দিয়াৰ দৰে— বিগবি জে এফ এম চিৰ বন সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় বিষয়সমূহ পূৰ্বে আলোচিত উপ-শাখা ৩.১ৰ পৰা আলোচনা কৰা হৈছে।

তালিকা- ৮ : ৰিগবি জে এফ এম চিৰ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা কৰ্ম (প্ৰযোজ্য হিচাপে প্ৰফ'ৰ্মা-৩ৰ তালিকা ৩.৭ৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'ব	বনাঞ্চল এলেকাৰ অৱস্থিতি	ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ সংখ্যাগত মান নিৰ্ণয় (দৈৰ্ঘ্য, আয়তন, আকাৰ ইত্যাদি)	সময়-কাল	অগ্ৰাধিকাৰ (উচ্চ/মধ্যম/নিম্ন)
১. পহৰাদাৰ নিয়োগ	বনাঞ্চল এলেকা	৫ কিঃ ৩০ হেক্টৰ	পুৱা/গধূলি	নিম্ন
২. অগ্নি সুৰক্ষা	বনাঞ্চল এলেকা	৫ কিঃ ৩০ হেক্টৰ	খৰালি কালত	নিম্ন
৩. সলনিভিত্তিক পশুচাৰণ	বনাঞ্চল এলেকা		খৰালি কালত	নিম্ন
৪. ৰাজহুৱা বেৰ			বছৰজুৰি	নিম্ন

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.৭'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা গতিকে, ৰিগবি জে এফ এম চিত পৰিকল্পনা কৰা বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহ (উচ্চ/মধ্যম অগ্ৰাধিকাৰ) তলত দিয়াৰ দৰে—

- ১) ৰাজহুৱা বেৰ
- ২) অগ্নি নিৰাপত্তা
- ৩) ৰখীয়া নিয়োগ
- ৪) আৱৰ্তনশীল চাৰণ

৪.২ বনাঞ্চল উন্নীতকৰণ — কৰ্ম আঁচনি

কাঠখৰিৰ উপৰি সুকাঠী গছ ৰোপণৰ বাবে কৰ্ম আঁচনি

ৰোপণ ক্ষেত্ৰৰ নাম : কাঠখৰিৰ উপৰি বিবিধ সুকাঠী গছ ৰোপণ

ৰোপণৰ সময় : ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)

ৰোপণ ক্ষেত্ৰৰ আয়তন : ১০০ হেক্টৰ

ব্যৱধান : ২ মি × ২ মি : ২৫০০ গছ প্ৰতি হেক্টৰত

খণ্ডৰ সংখ্যা : ৪টা (প্ৰতিটোত ২৫ হেক্টৰকৈ)

প্ৰজাতি : আজাৰ, কৰৈ, খয়েৰ, ছিছু, জিয়া, অৰ্জুন, যোঁৰানিম, বাঁহ (জাতি, কাঁক, ভলুকা আৰু বিজুলী আদি)

ৰোপণৰ কৰ্ম আঁচনি		
বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
	ক) অগ্ৰীম কাম-কাজ	
২০১৬-১৭	১.২৫ হেক্টৰৰ ১ম ডোখৰ স্থানৰ স্থান পৰিষ্কাৰ আৰু জৰীপ @১৫টকা হেক্টৰ @২৮০	১০৫০০০/-
	২. নাৰ্ছাৰী স্থাপন -@ ২৮০ হেক্টৰ	৬৩০০০/-
	খ) সৃষ্টি আৰু আপডাল	
২০১৭-১৮*	এপ্ৰিল-জুন মাহৰ ভিতৰত ২৫ হেক্টৰৰ ১ম ডোখৰ স্থানত ৪বাৰ নিৰণি কৰি ২য় ডোখৰ ২৫ হেক্টৰ মাটি উলিয়াই লৈ পৰৱৰ্তী কামৰ বাবে সাজু কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	৫৮৮০০০/-
২০১৮-১৯*	এপ্ৰিল-জুন মাহৰ ভিতৰত ২৫ হেক্টৰৰ ২য় ডোখৰ স্থানত ৪বাৰ নিৰণি কৰি মাটি উলিয়াই লৈ পৰৱৰ্তী কামৰ বাবে সাজু কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	৫৮৮০০০/-
	২য় বৰ্ষৰ চোৱাচিতা হিচাপে ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৭-১৮) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা	২১০০০০/-
২০১৯-২০*	এপ্ৰিল-জুন মাহৰ ভিতৰত ২৫ হেক্টৰৰ ৩য় ডোখৰ স্থানত ৪বাৰ নিৰণি কৰি মাটি উলিয়াই লৈ পৰৱৰ্তী কামৰ বাবে সাজু কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	৫৮৮০০০/-
	৩য় বৰ্ষত ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৭-১৮) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৭-১৮) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	২য় বৰ্ষত ২য় ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৮-১৯) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা	২১০০০০/-
২০২০-২১*	এপ্ৰিল-জুন মাহৰ ভিতৰত ২৫ হেক্টৰৰ ৪ৰ্থ ডোখৰ স্থানত ৪বাৰ নিৰণি কৰি মাটি উলিয়াই লৈ পৰৱৰ্তী কামৰ বাবে সাজু কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	৪২০০০০/-
	৪ৰ্থ বৰ্ষত ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৭-১৮) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	৩য় বৰ্ষত ৩য় ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৮-১৯) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	২য় বৰ্ষত ৩য় ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৯-২০) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা	২১০০০০/-
২০২১-২২*	৪ৰ্থ বৰ্ষত ২য় ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৮-১৯) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-

২০২২-২৩*	৩য় বৰ্ষত ৩য় ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৯-২০) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	২য় বৰ্ষত ৪র্থ ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০২১-২২) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	৪র্থ বৰ্ষত ৩য় ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৯- ২০) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	৩য় বৰ্ষত ৪র্থ ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৯- ২০) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	অৰণ্য বিজ্ঞানৰ নিয়মমতে (২০১৭-১৮)ত ৰোৱা ২৫ হেক্টৰৰ ২য় ডোখৰ স্থানত পুলিবোৰ পাতলাই দিয়া @ ২৮০ হেক্টৰ	৭০০০০/-
২০২৩-২৪*	৪র্থ বৰ্ষত ৪র্থ ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, ১ম ডোখৰ স্থানত আগৰ বছৰ (২০১৯- ২০) ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা আৰু অগ্নি প্ৰতিৰক্ষা	২১০০০০/-
	অৰণ্য বিজ্ঞানৰ নিয়মমতে (২০১৮-১৯)ত ৰোৱা ২৫ হেক্টৰৰ ২য় ডোখৰ স্থানত পুলিবোৰ পাতলাই দিয়া -@ ২৮০ হেক্টৰ	৭০০০০/-
২০২৪-২৫*	অৰণ্য বিজ্ঞানৰ নিয়মমতে (২০১৯-২০)ত ৰোৱা ২৫ হেক্টৰৰ ২য় ডোখৰ স্থানত পুলিবোৰ পাতলাই দিয়া -@ ২৮০ হেক্টৰ	৭০০০০/-
২০২৫-২৬*	অৰণ্য বিজ্ঞানৰ নিয়মমতে (২০২০-২১)ত ৰোৱা ২৫ হেক্টৰৰ ২য় ডোখৰ স্থানত পুলিবোৰ পাতলাই দিয়া -@ ২৮০ হেক্টৰ	৭০০০০/-
প্ৰয়োজন হোৱা মুঠ ধনৰ পৰিমাণ		৫১৫২০০০/-

কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ ৰোপণৰ কৰ্ম আঁচনি

ৰোপণৰ নাম : কাঠভিন্ন আন বনজ সম্পদ

ৰোপণৰ সময় : ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ (১০ বছৰ)

ৰোপণ ক্ষেত্ৰৰ আয়তন : ২০ হেক্টৰ

ব্যৱধান : ২ মি×২মি — ২৫০০ গছ প্ৰতি হেক্টৰত

খণ্ডৰ সংখ্যা : ১টা (২০ হেক্টৰ)

প্ৰজাতি : আমলখি, শিলিখা, ভোমোৰা, আম, মধুৰি, নিম, অৰ্জুন আদি

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
২০১৬-১৭	ক) অগ্রিম কাম :	
	১. নিৰীক্ষণ, স্থান পৰিষ্কাৰ, দ'ম কৰা আদি -@ ২৮০ হেক্টৰ	৫৬০০০/-
	২. নাৰ্ছাৰীৰ স্থান উন্নীতকৰণ -@ ২৮০ হেক্টৰ	৫০৪০০/-
	৩. দুৰ্বল স্থানত বেৰৰ ব্যৱস্থা -@ ২০০০ হেক্টৰ	৪০০০০/-
২০১৭-১৮*	খ) সৃষ্টি আৰু প্ৰতিপালন	
	এপ্ৰিল-জুন মাহৰ ভিতৰত ২০ হেক্টৰ মাটিত ৪বাৰ নিৰণি কৰি উলিয়াই লৈ পৰৱৰ্তী কামৰ বাবে সাজু কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	৩৩৬০০০/-
২০১৮-১৯*	২য় বৰ্ষত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	১৬৮০০০/-
	৩য় বৰ্ষত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা -@ ২৮০ হেক্টৰ	১১২০০০/-
২০২০-২১*	৪র্থ বৰ্ষত আগৰ বছৰ ৰোৱা পুলিবোৰৰ পৰা মৰা পুলিবোৰ উভালি ৪বাৰ নিৰণি কৰা, কলম কৰা আদি -@ ২৮০ হেক্টৰ	৮৪০০০/-
	হ'বলগা মুঠ খৰচৰ পৰিমাণ	৮৪৬৪০০/-

৪.৩ নাৰ্ছাৰী উন্নীতকৰণৰ আঁচনি

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত নাৰ্ছাৰী উন্নীতকৰণৰ আঁচনি এনেধৰণৰ :

নাৰ্ছাৰীৰ অৱস্থান	প্ৰজাতি	উন্নীতকৰণৰ বৰ্ষ	পুলিৰ সংখ্যা	মতামত
গাঁৱৰ ভিতৰত	মুখ্য — আজাৰ, গমাৰি, ভোমোৰা আৰু ঔটেঙা সহযোগী — ছিছু, তিতাচপা, কৰৈ, অৰ্জুন, খয়েৰ কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ এন টি এফ পি	২০১৬-১৭	৪০,০০০টা ২২,৫০০টা ৫০,০০০টা	২০১৭-১৮বৰ্ষত ৰোপণৰ বাবে পুলিৰ ব্যৱস্থা কৰা
	মুখ্য — আজাৰ, গমাৰি, ভোমোৰা আৰু ঔটেঙা সহযোগী — ছিছু, তিতাচপা, কৰৈ, অৰ্জুন, খয়েৰ কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ এন টি এফ পি	২০১৭-১৮	৪০,০০০টা ২২,৫০০টা	২০১৮-১৯বৰ্ষত ৰোপণৰ বাবে পুলিৰ ব্যৱস্থা কৰা

	মুখ্য — আজাৰ, গমাৰি, ভোমোৰা আৰু ঔটেঙা সহযোগী — ছিছু, তিতাচপা, কৰৈ, অৰ্জুন, খয়েৰ কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ এন টি এফ পি	২০১৮-১৯	৪০,০০০টা ২২,৫০০টা	২০১৯-২০বৰ্ষত ৰোপণৰ বাবে পুলিৰ ব্যৱস্থা কৰা
	মুখ্য — আজাৰ, গমাৰি, ভোমোৰা আৰু ঔটেঙা সহযোগী — ছিছু, তিতাচপা, কৰৈ, অৰ্জুন, খয়েৰ কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ	২০১৯-২০	৪০,০০০টা ২২,৫০০টা	২০২০-২১ বৰ্ষত ৰোপণৰ বাবে পুলিৰ ব্যৱস্থা কৰা

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১১'/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

৪.৪ চোৱা-চিতাৰ আঁচনি — ১০ বছৰৰ

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চল অনাগত ১০ বছৰৰ বাবে চোৱা-চিতা কৰাৰ আঁচনি
এনেধৰণৰ —

ক) ইন্ধনজাতীয় গছ ৰোপণ

তালিকা- ১০ (ক) : বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত
বনাঞ্চলত কাঠখৰিৰে সৈতে সুকাঠী গছ চোৱা-চিতা কৰাৰ আঁচনি –

বৰ্ষ	আচৰণ
২০১৬-১৭ ৰ পৰা ২০২৫-২৬	কাম-কাজৰ আঁচনিত উল্লেখ থকাৰ দৰে কাঠখৰিৰে সৈতে সুকাঠী গছ যোগান ধৰা

খ) কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ / ঔষধি গছ ৰোপণ

তালিকা- ১০ (খ) : বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ
অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদ / ঔষধি গছ ৰোপণ

বৰ্ষ	আচৰণ
২০১৬-১৭ ৰ পৰা ২০২৫-২৬	কাম-কাজৰ আঁচনিত উল্লেখ থকাৰ দৰে কাঠ ভিন্ন আন বনজ সম্পদৰ যোগান ধৰা

৪.৫ বিগবি জে এম এফ চিৰ প্ৰাৰম্ভিক কাম-কাজ (ই পি এ)

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাণ অনুশীলনে বহন কৰা বন বিভাগৰ যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ আৰু ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিয়ৰশ্বিপ, গুৱাহাটীৰ অন্তৰ্গত পঞ্জীয়নৰ বাবে আঁচনিৰ সময়সীমাৰ ভিতৰত প্ৰয়োজন হোৱা যাৰতীয় তথ্য—

১. আগতীয়াকৈ প্ৰতিটো অভাৱগ্ৰস্ত ঘৰতে জৈৰ গেছ আৰু কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতকৰণৰ ব্যৱস্থা কৰা।

২. ৰাজহুৱা সভাঘৰ মেৰামতি।

হেক্টৰে প্ৰতি ২৫,০০০ টকা হাৰত প্ৰস্তাৱিত আঁচনি এনেধৰণৰ :

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত ৰোপণৰ এলেকা — ১২০ হেক্টৰ

চিহ্নিত কৰি ৰখা ধনৰ পৰিমাণ — $২৫০০০ \times ১২০ = ৩০,০০,০০০.০০$ টকা

তালিকা নং : II

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
২০১৬-১৭	নাই	নাই
২০১৭-১৮	জৈৰ গেছ আৰু কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতকৰণ-১২ টা @ ৫৫,০০০/ টা	৬,৬০,০০০.০০
	ৰাজহুৱা ভৱন মেৰামতি — ১নং @ ২৫,০০০০/ টা	২৫,০০০০.০০
২০১৮-১৯	জৈৰ গেছ আৰু কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতকৰণ-১২টা @ ৫৫,০০০/ টা	৬,৬০,০০০.০০
২০১৯-২০	জৈৰ গেছ আৰু কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতকৰণ-১২টা @ ৫৫,০০০/ টা	৬,৬০,০০০.০০
২০২০-২১	জৈৰ গেছ আৰু কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতকৰণ-১৪টা @ ৫৫,০০০/ টা	৭,৭০,০০০.০০
	মুঠ	৩০,০০,০০০.০০

মুঠ বিত্তীয় ব্যয়ৰ সাৰাংশ		
ক্রমিক নং	কাম-কাজ	পৰিমাণ (টকা)
১	১০ বছৰৰ ভিতৰত ১২০ হেক্টৰ ভূমি ৰোপণ আৰু চোৱা-চিতা	৫৯,৯৮,৪০০.০০
২	৫ বছৰৰ কাৰণে পঞ্জীয়নৰ খতিয়ান	৩০,০০,০০০.০০
	সৰ্ব মুঠ	৮৯, ৯৮,৪০০.০০

৪.৬ বিবিধ কাৰ্যকৰণ আঁচনি

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত বিবিধ কাৰ্যকৰণৰ আঁচনি এনেধৰণৰ :

কাৰ্যকৰণ	প্ৰয়োজন (হয়/নহয়)	দায়িত্ব	মাহৰ বছৰ	এলেকা (হেক্টৰ)
এনে আঁচনি নাই	---	---	---	---

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৩/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

৫. সম্ভাব্য লাভ

এই উপ-শাখাই বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ সদস্যসকলে আশা কৰা লাভৰ এক খতিয়ান দাঙি ধৰিব :

৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহ-বনৰ পৰা হ'ব পৰা সম্ভাব্য লাভ

তালিকা - ১৪ : বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ সদস্যসকলে আশা কৰা লাভ :

দ্রব্য	মাহ	বৰ্ষ	পৰিমাণ
কাঠখৰি	বছৰজুৰি	২০২৬-২৭ৰপৰা	১০০০০ কিঃগ্ৰাঃ (প্ৰায়)
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	বছৰজুৰি	২০৪০ৰ পৰা	৩০০০ কিঃ গ্ৰাঃ (প্ৰায়)
সা-সঁজুলি নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	বছৰজুৰি	২০৩০ৰপৰা	৮০০০ কিঃগ্ৰাঃ (প্ৰায়)
লাখুটি	—	—	—
বনাঞ্চলৰ গছ আৰু ঘাঁহৰ পৰা পশুখাদ্য	বছৰজুৰি	২০২৬-২৭ৰ পৰা	৫০০০০ কিঃগ্ৰাঃ (প্ৰায়)
কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ	বছৰজুৰি	২০৩৫ৰ পৰা	১০০০ কিঃগ্ৰাঃ (প্ৰায়)
বেতন	বছৰজুৰি	২০১৬-১৭ৰ পৰা	২৫০০০ কিঃগ্ৰাঃ (প্ৰায়)
অন্যান্য	—	—	—

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৪/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

৫.২ যন্ত্ৰকৌশলৰ বিতৰণ

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত যন্ত্ৰকৌশলৰ বিতৰণ এনেধৰণৰ :

টেবুল - ১৫

পদ্ধতি	দ্রব্য
সমবিতৰণ	কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদ
সদস্যসকলৰ পৰা মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰা	কাঠখৰি
অন্যান্য পদ্ধতি	কাঠ ভিন্ন বনজ সম্পদৰ উত্পাদন প্ৰণালী

উৎস : প্ৰফ'ৰ্মা-৩, 'তালিকা-৩.১৫/বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আৰু জে এফ এম চিৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা

পৰিশিষ্টৰ তালিকা

পৰিশিষ্ট নং	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা নং
১	মানচিত্র গাঁৱৰ মানচিত্র গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্র গাঁৱৰ সম্পদৰ মানচিত্র	২৭ ২৮ ২৯
২	মানচিত্রত ব্যৱহাৰ হোৱা গাঁৱৰ ভূমিভাগ	৩০
৩	অংশগ্রহণমূলক গ্রাম্য পৰিমাপৰ অনুশীলন	
	সামাজিক মানচিত্র সম্পদৰ স্থানাংক সময় ৰেখা পুনৰীক্ষণ ঋতুনিষ্ঠ জীৱিকা ভেন ডায়েগ্রাম চাপাটি ৰেখাচিত্র প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচীৰ অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক জীৱিকাৰ অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক	৩৩ ৩৫ ৩৫-৩৬ ৩৬-৩৭ ৩৮ ৩৯ ৪০ ৪১
৪	আলোকচিত্র	৪২-৪৩
৫	যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলৰ সদস্যৰ তালিকা	৪৪
৬	পূৰণ কৰা তালিকা (প্ৰফ'ৰ্মা-১ৰ পৰা প্ৰফ'ৰ্মা-৪) তালিকা নং ১-১৬	৪৫-৫২

কেনেকৈ গৈ পাব পাৰি :

গুৱাহাটীৰ পৰা জোনাইৰ দূৰত্ব, অৱস্থিতি, পথৰ মানচিত্ৰ আৰু নিৰ্দেশ

ভাৰতৰ ৯১.৭৫ দ্ৰাঘিমাংশ আৰু ২৬.১৯ অক্ষাংশত গুৱাহাটী অৱস্থিত। আনহাতে ভাৰতৰ ৯৫.২৩ দ্ৰাঘিমাংশ আৰু ২৭.৮৩ অক্ষাংশত লংকা অৱস্থিত।

গুৱাহাটী আৰু জোনাইৰ মাজৰ দূৰত্ব

গুৱাহাটী আৰু জোনাইৰ মাজৰ পোনপটীয়া দূৰত্ব ৩৮৯ কিঃ মিঃ (কিলোমিটাৰ) আৰু ৭৩০.৩৬ মিটাৰ। মাইলৰ হিচাপত গুৱাহাটী আৰু জোনাইৰ মাজৰ দূৰত্ব ২৪২.২ মাইল। এয়া হৈছে পোনপটীয়া সৰলৰৈখিক দূৰত্ব। কিন্তু একা-বোঁকা পথৰ কাৰণে গুৱাহাটী আৰু জোনাইৰ মাজৰ প্ৰকৃত ভ্ৰমণ দূৰত্ব তাতোকৈ অধিক হ'বগৈ পাৰে।

গুৱাহাটীৰ পৰা জোনাইলৈ পথৰ মানচিত্ৰ

গুৱাহাটী প্ৰায় জোনাইৰ পশ্চিম দিশে অৱস্থিত। গুৱাহাটীৰ পৰা পশ্চিম গতিমুখ কেৱল আনুমানিক। ইয়াত দিয়া গুগল মানচিত্ৰত জোনাইৰ নীলা বঙৰ ৰেখাৰে পথ সংযোগ দেখুওৱা হৈছে। জোনাই অভিমুখী ভ্ৰমণ মানচিত্ৰৰ পথৰ হোটেল, পৰ্যটনস্থলী, বনভূজৰ ঠাই, পেট্ৰ'ল পাম্প আৰু বিভিন্ন ধৰ্মীয় স্থান দেখা পাব। কিন্তু ভ্ৰমণকাৰীয়ে আকাংক্ষা কৰা ধৰণে গুগল মানচিত্ৰ সকলো ঠাই দেখাৰ বাবে উপযোগী নহয়। বৰং ইয়াত দিয়া আমাৰ মানচিত্ৰত স্থানীয় দৰ্শনীয় স্থান আৰু পথৰ মানচিত্ৰবোৰ বিতংভাৱে দেখুওৱা হৈছে।

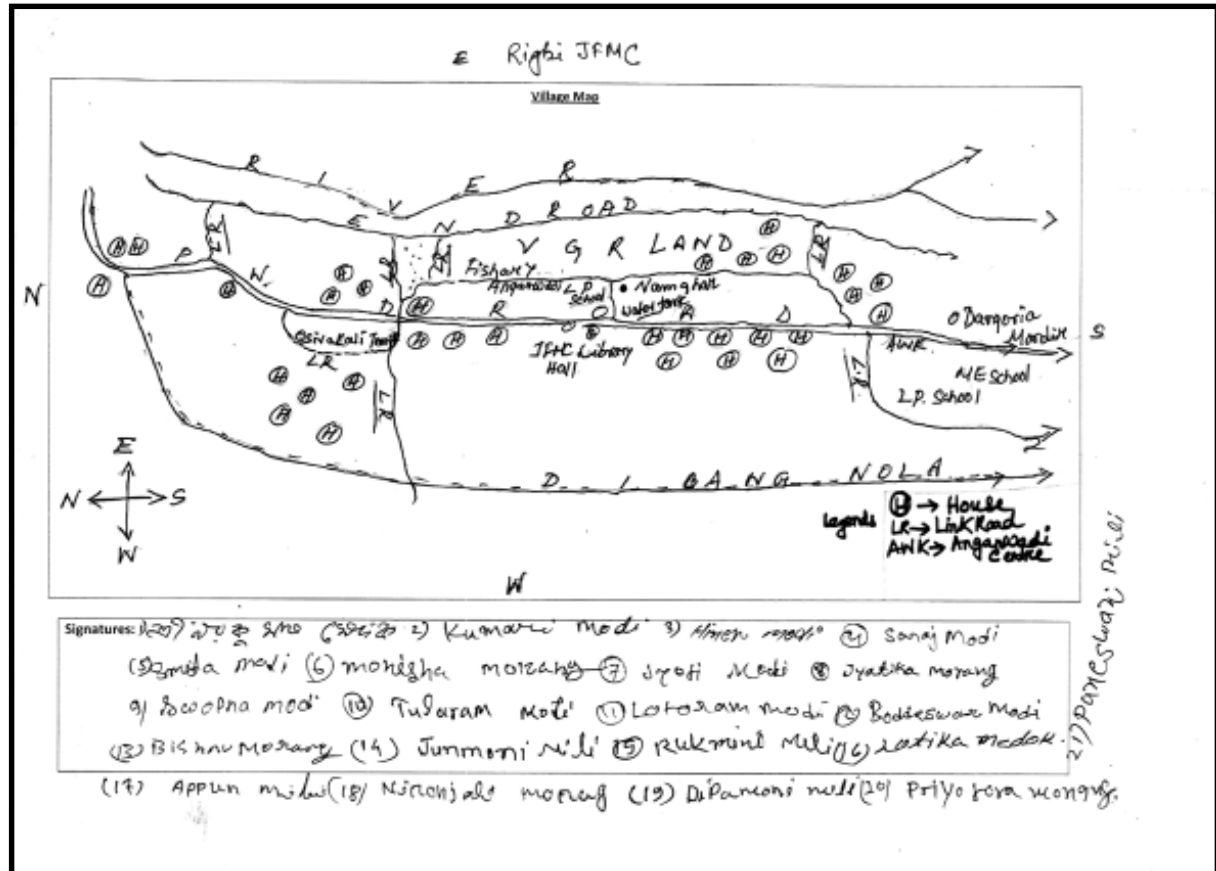
গুৱাহাটীৰ পৰা জোনাই পথ

উৎস : গুগল মানচিত্ৰ

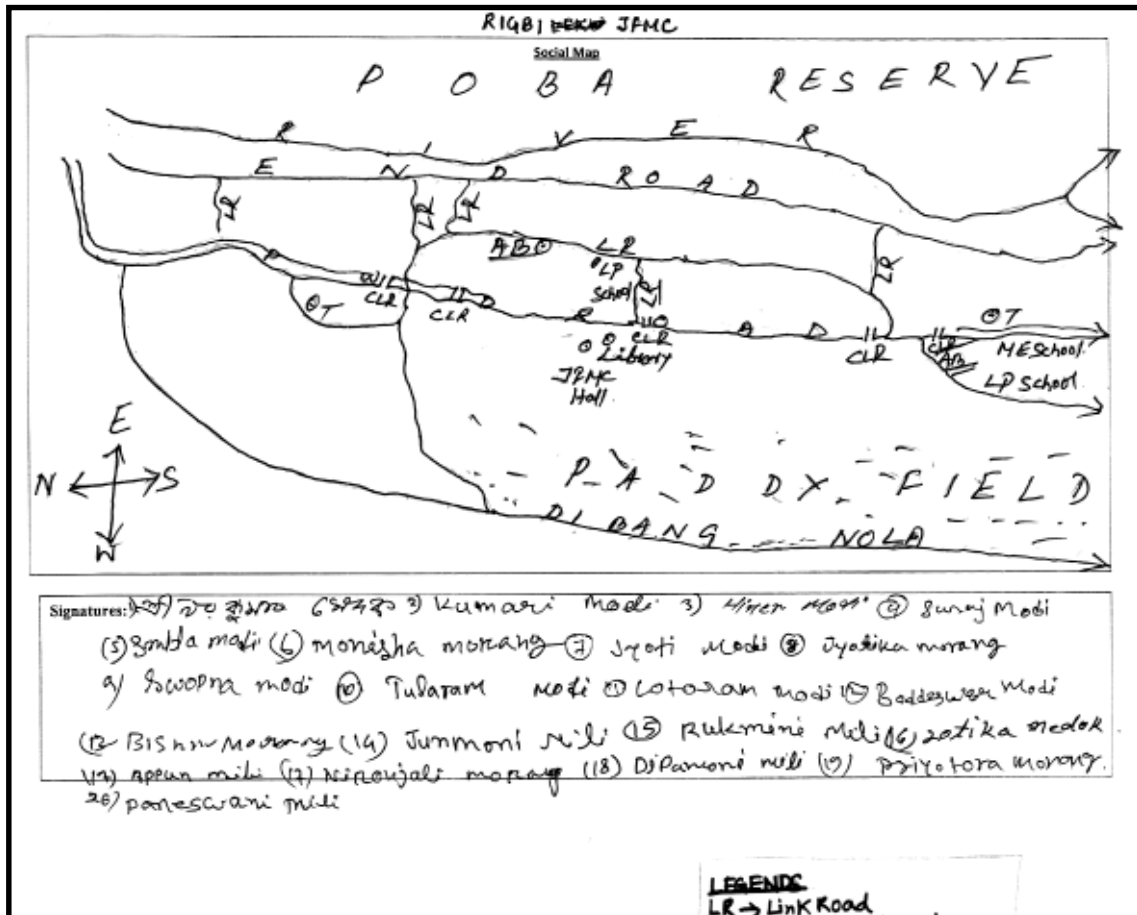
পৰিশিষ্ট- ১

১ : গাঁৱৰ মানচিত্র

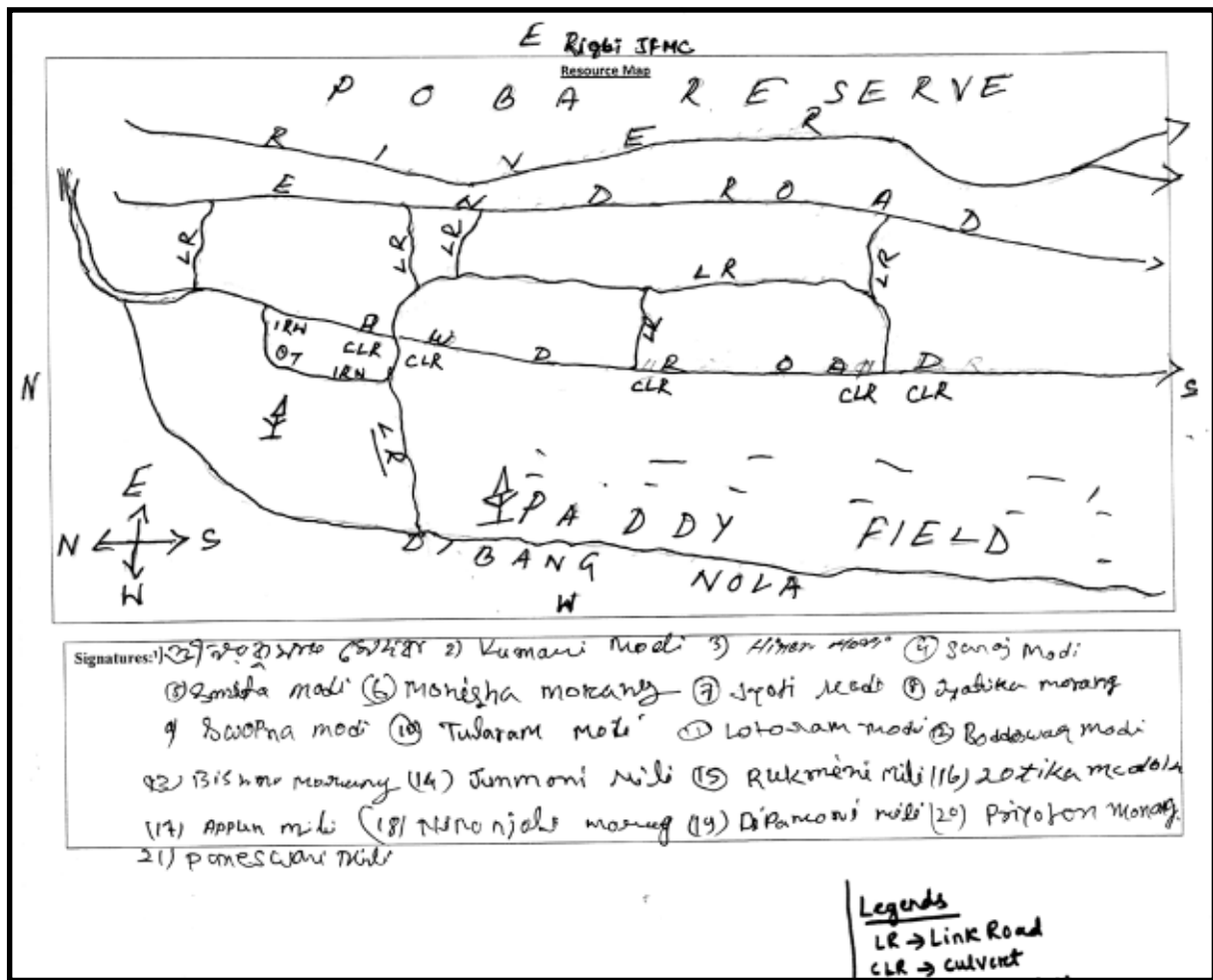
গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা অংকন কৰা গাঁৱৰ মানচিত্র

২। সামাজিক মানচিত্র

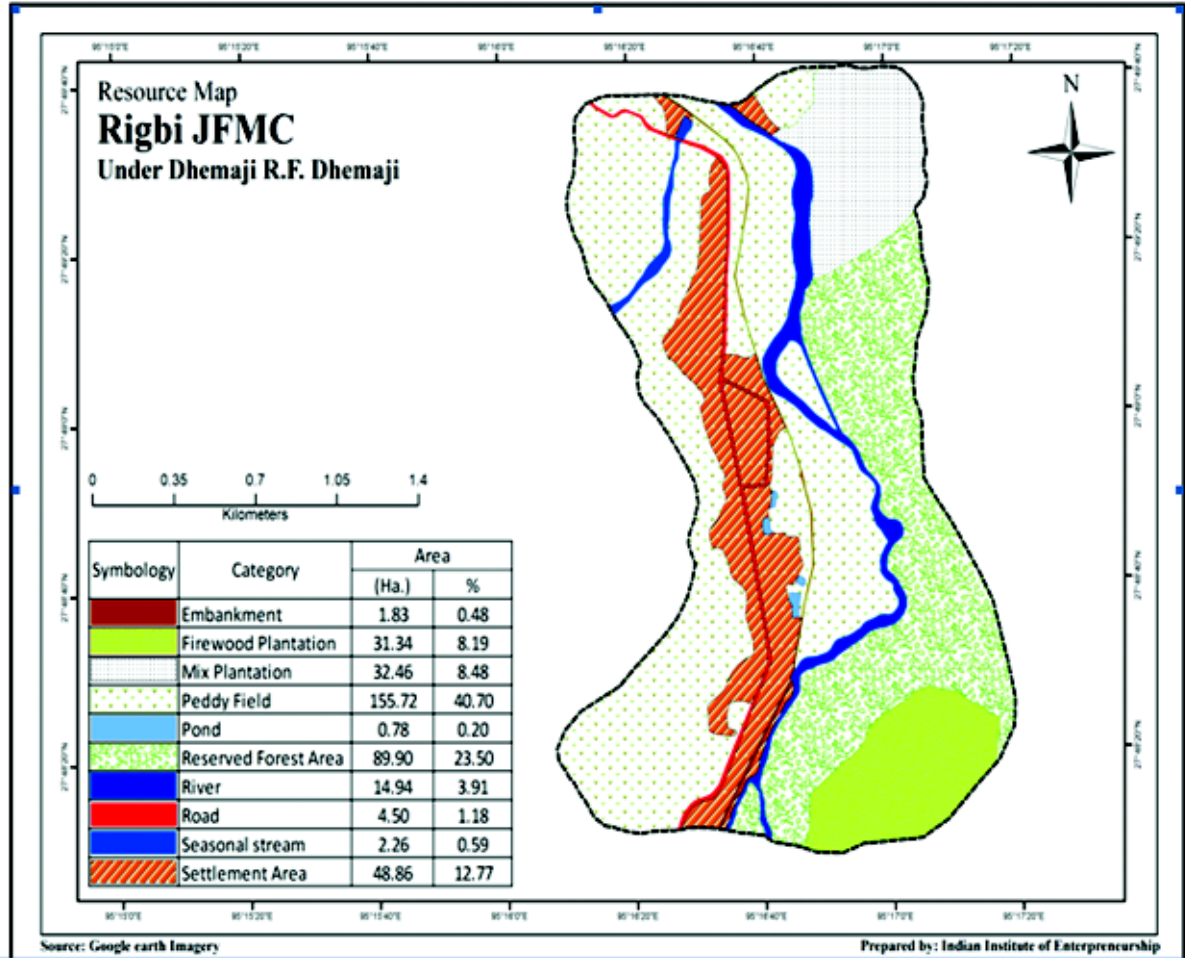
গাঁওবাসীরা দ্বারা অঙ্কন করা সামাজিক মানচিত্র

৩। সম্পদ মানচিত্র

গাঁওবাসীর দ্বারা অংকন করা সম্পদ মানচিত্র

গাঁৱৰ ভূমি ব্যৱহাৰৰ মানচিত্ৰ (জি আই এছ)

পৰিশিষ্ট- ৩

অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাণ কাৰ্যসূচী

অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাণৰ স্থান আৰু সময় :

অংশগ্ৰহণকাৰীৰ সংখ্যা	৯৫
সময় :	১ মাৰ্চ, ২০১৭; দিনৰ ১১-৩০ বজাত
স্থান :	ৰাজহুৱা ভৱন, ৰিগবি

উৎস : পথাৰ জৰীপ

টেবুল - ৩.১ : ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওসমূহৰ চমু পৰিলেখ :

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ঘৰৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা		
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা
১	ৰিগবি	২৩৭	১২৬৫	৭২৯	৫৩৬
	মুঠ	২৩৭	১২৬৫	৭২৯	৫৩৬

উৎস : পথাৰ জৰীপ

টেবুল - ৩.২ : ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওসমূহৰ চমু পৰিলেখ :

বয়সৰ শ্ৰেণীভাগ	৫ বছৰৰ কম	৫-১৮ বছৰ	১৮-৪৫ বছৰ	৪৫-৬০ বছৰ	৬০ বছৰৰ উৰ্বৰ
পুৰুষ	২২৮	২০৩	১৪৫	৬১	৮৮
মহিলা	১৪১	১২১	১৩৭	৫৩	৮৪
মুঠ	৩৬৯	৩২৪	২৮২	১১৪	১৭২

উৎস : পথাৰ জৰীপ

টেবুল - ৩.৩ : ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীৰ শিক্ষাৰ চমু পৰিলেখ :

গাঁৱৰ নাম	অশিক্ষিত	৪ৰ্থমানৰ ওপৰত	৫ম-৭ম	৮ম-১০ম	১০ম-১২শ	স্নাতক	স্নাতকোত্তৰ
ৰিগবি	১৭	১১২	১০৩	২৪১	২৯৮	৮০	৪
মুঠ	১৭	৩২২	৩০৩	২৪১	২৯৮	৮০	৪

উৎস : পথাৰ জৰীপ

টেবুল - ৩.৪ : বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীৰ উপাৰ্জনৰ চমু পৰিলেখ :

উপাৰ্জনৰ শ্ৰেণী বিভাজন(টকাত) বছৰি	পৰিয়ালৰ সংখ্যা
৫০০০ টকাৰ কম	০
৫০০০- ১০,০০০	০
১১,০০০- ২০,০০০	০
২১,০০০- ৩০,০০০	০
৩১,০০০- ৪০,০০০	০
৪১,০০০- ৫০,০০০	২০
৫১,০০০- ৬০,০০০	০
৬১,০০০- ৭০,০০০	২১০
৭১,০০০- ৮০,০০০	৫
৮১,০০০- ৯০,০০০	০
৯১,০০০- ১,০০,০০০	০
১,০০,০০০ টকাৰ বেছি	২

উত্ৰসৰ্চ : পথাৰ জৰীপ

অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপৰ অনুশীলনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপৰ বিভিন্ন আহিলা :-

- ক) সামাজিক মানচিত্ৰ
- খ) বিত্তীয় শ্ৰেণীবিভাগ
- গ) সময়সীমা পৰ্যালোচনা
- ঘ) ঋতুকালীন বিশ্লেষণ
- ঙ) চাপাটী ৰেখাচিত্ৰ

৩.১। সামাজিক মানচিত্ৰ

বিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীৰ সামাজিক মানচিত্ৰ অংকনৰ বেলিকা গাঁওবাসীৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশত দৃষ্টিপাত কৰাৰ উপৰিও গাঁওখনৰ ঘৰ-দুৱাৰৰ নক্সা, শিক্ষানুস্থানৰ সংখ্যা, সামাজিক পৰিবেশ আৰু পৰিয়ালৰ মাজত ধৰ্মীয় বিশ্বাস আদিলৈ লক্ষ্য কৰা হৈছে ইয়াৰ আগতে আঁচনি সম্পৰ্কত সজাগতা শিবিৰো পতা হৈছিল। সেয়ে অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপৰ বাবে বিগবি তিনিআলিত ৰাইজক একত্ৰিত কৰাত সুবিধা হৈছিল। গাঁওবাসী মানচিত্ৰ অংকনৰ দিশত উৎসাহী হোৱা গুণে তেওঁলোকে আগহেৰে অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল।

টেবুল - ৩.৪ : গাঁৱৰ বিষয়ে তথ্য

সামাজিক তথ্য	গাঁও	বিগৰি
	মুঠ জনসংখ্যা	১২৬৫
	পুৰুষ	৭২৯
	মহিলা	৫৩৬
	মুঠ ঘৰ	২৩৭
	পকা ঘৰ	৫
	খেৰৰ ঘৰ	২০০
	আধা পকা ঘৰ	৩২
	নদী	১
	ৰাজহুৱা ভৱন	১
	ৰিং কুৱা	৩৫
	মথাউৰি	১
	অংগৱাডী কেন্দ্ৰ	১
	প্রাথমিক বিদ্যালয়	২
	মজলীয়া বিদ্যালয়	১

অংশগ্রহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপৰ কৰ্মীক গাঁওবাসীয়ে প্ৰথমে গাঁৱৰ মূল পথটো আঁকিবলৈ আৰু তাৰ পাছত তেওঁলোকৰ নিজ নিজ বাসগৃহ, গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান, চৰকাৰী কাৰ্যালয় আদিৰ স্থান বিচাৰিবলৈ সহায় কৰি দিছিল। দুজন কৰ্মী স্বইচ্ছাবে মানচিত্ৰ অংকনৰ বাবে আগবাঢ়ি আহিছিল আৰু গাঁওবাসীৰ সৈতে বাকী কৰ্মীকেইজনে তেওঁলোকক সহযোগ কৰিছিল। সকলো গাঁওবাসীয়ে তেওঁলোকক নিজ নিজ বাসগৃহবোৰ চিনাক্ত কৰাই দিছিল। ইয়াৰ পাছত কৰ্মী কেইজনে গাঁওবাসীৰ পৰা তেওঁলোকৰ বাসগৃহবোৰৰ যাৱতীয় তথ্য যেনে পকাৰ নে খেৰৰ আদি সুধি লৈছিল।

সামাজিক মানচিত্ৰৰ পৰা উদ্ধৃত তথ্য

- সামাজিক মানচিত্ৰৰ সৈতে জড়িত তথ্যৰ পৰা জানিব পৰা গ'ল যে, গাঁওখনৰ ২৩৭টা বাসগৃহৰ ২০০ বাসগৃহই খেৰৰ বা কেঁচা ঘৰ। তাত মাত্ৰ ৩২ টা আধা পকা আৰু ৫টা পকা ঘৰ আছে। ইয়াৰ পৰা দেখা গৈছে যে, গাঁওবাসী এতিয়াও চৰকাৰৰ মৌলিক বাসগৃহৰ আঁচনিৰ পৰা বঞ্চিত হৈ আছে।
- পৰ্যবেক্ষণৰ পৰা দেখা গৈছে যে, গাঁওখনত এটা ৰাজহুৱা ভৱন, ২টা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, ১টা মজলীয়া বিদ্যালয়, ২টা অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ, ১টা মথাউৰি, ৰিং কুৱা, বিদ্যুত আদি আছে যদিও গাঁওখনত উপযুক্ত জল-নিষ্কাশন পদ্ধতি, পশু-চিকিৎসা কেন্দ্ৰ, পৰিবহণ ব্যৱস্থা, প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ আদিৰ অভাৱ।
- গাঁওবাসীয়ে দৈনিক পানীৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা চিলে নদীখনেই পানীৰ একমাত্ৰ উৎস। ইয়াত গোটেই বছৰেই পানী থাকে।
- গাঁওখনৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। ইয়াত মাত্ৰ ২টা প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু ১টা মজলীয়া বিদ্যালয় আছে। গাঁওখনত ২টা অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ আছে যদিও গাঁৱৰ ভিতৰত চিকিৎসাৰ কোনো সুবিধা নাই।
- সকলো গাঁওবাসী অনুসূচীত জাতিৰ মিচিং সম্প্ৰদায়ৰ লোক। সকলোৰে ধৰ্ম হিন্দু।

আৰ্জিত তথ্য :

- বিগৰি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁৱত বিদ্যুতৰ সুবিধা আছে। কেইতামানু প্ৰাকৃতিক গেছৰ সংযোগো আছে। পৰিয়ালবোৰ এতিয়াও ইন্ধনৰ বাবে বনাঞ্চলৰ কাঠখৰিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। তেওঁলোকে বনাঞ্চললৈ গৈ খৰি সংগ্ৰহ কৰে, যিটো এতিয়াও বন-বিভাগৰ বাবে উদ্বিগ্নতাৰ কাৰণ; কিয়নো ইয়াৰ ফলত

বনাঞ্চলৰ আয়তন কমি আহিছে।

■ যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ পৰা প্ৰায় ৮৮ কিলোমিটাৰ আঁতৰৰ জোনাইতহে প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰৰ লগতে বেংক আৰু পৰিবহণৰ ব্যৱস্থা আছে। স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে এক দীঘলীয়া দূৰত্ব অতিক্ৰম কৰিব লাগে।

■ গাঁওখনত এটা ৰাজহুৱা ভৱন আছে যদিও গাঁওবাসীয়ে বিভিন্ন সভা-সমিতিৰ বাবে গাঁৱৰ অংগনৱাদী কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰাথমিক বিদ্যালয়খনকেই ব্যৱহাৰ কৰে। লেখত ল'বলগীয়া সভা হৈছে — গাঁও পঞ্চায়তৰ সভা, গাঁওবুঢ়াৰ সভা, বন-বিভাগৰ সভা আৰু আন ৰাজনৈতিক সভা।

■ ঘৰচীয়া জন্তুবোৰৰ খাদ্যৰ উৎস মূলত: বনাঞ্চলখনেই আৰু কোন কোন পৰিয়ালৰ জীৱ-জন্তু পুহিব পৰা সামৰ্থ আছে তাৰ ওপৰতো ই নিৰ্ভৰ কৰে। ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওখন পশুখাদ্যৰ বাবে শস্যৰ অৱশিষ্ট, গছৰ পাত, ঘাঁহ আদি সেউজীয়া খাদ্যৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰশীল। শস্য সংগ্ৰহৰ পাছত পথাৰত ৰৈ যোৱা শস্যৰ অৱশিষ্ট সংগ্ৰহ কৰি শুকুৱাই পশুখাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এনে অৱশিষ্ট অংশৰ ভিতৰত শস্যৰ উদ্ভিদৰ গা-গছ, ডাল, পাত আৰু গুটিৰ ছিৰা আদি পৰে।

■ গাঁৱত গৰু-ম'হ চৰাবলৈ চৰণীয়া পথাৰ আছে। এই পথাৰবোৰত বছৰৰ ছমাহ জন্তু চৰাব পৰা যায়। আন সময়ত এই পথাৰবোৰ পৰৱৰ্তী শস্যৰ খেতিৰ বাবে প্ৰস্তুতি পৰ্ব আৰম্ভ হয়।

■ ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসী সাপ্তাহিক বজাৰ আদিৰ বাবে ১২ কি:মি: দূৰত্বৰ জোনাইলৈ যাব লাগে। ঘৰুৱা বয়-বস্ত্ৰ, বাচন-বৰ্তন, কাপোৰ-কানি, মনিহাৰী বস্ত্ৰ বেলেগ বেলেগ দোকানত বেচা হয়।

সম্পদ ক্ৰম

■ অধিবাসীসকলৰ বেলেগ বেলেগ গোটত বেলেগ বেলেগ সম্পদৰ গোটক চিনাক্ত কৰি পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছে। ই জাতিটোৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশটোৰ মূল্যাংকণ কৰাত সহায় কৰাৰ লগতে অধিবাসীসকলে কোনবিধ সম্পদক কেনে দৃষ্টিৰে গ্ৰহণ কৰিছে সেই বিষয়েও জানিব পৰা যায়।

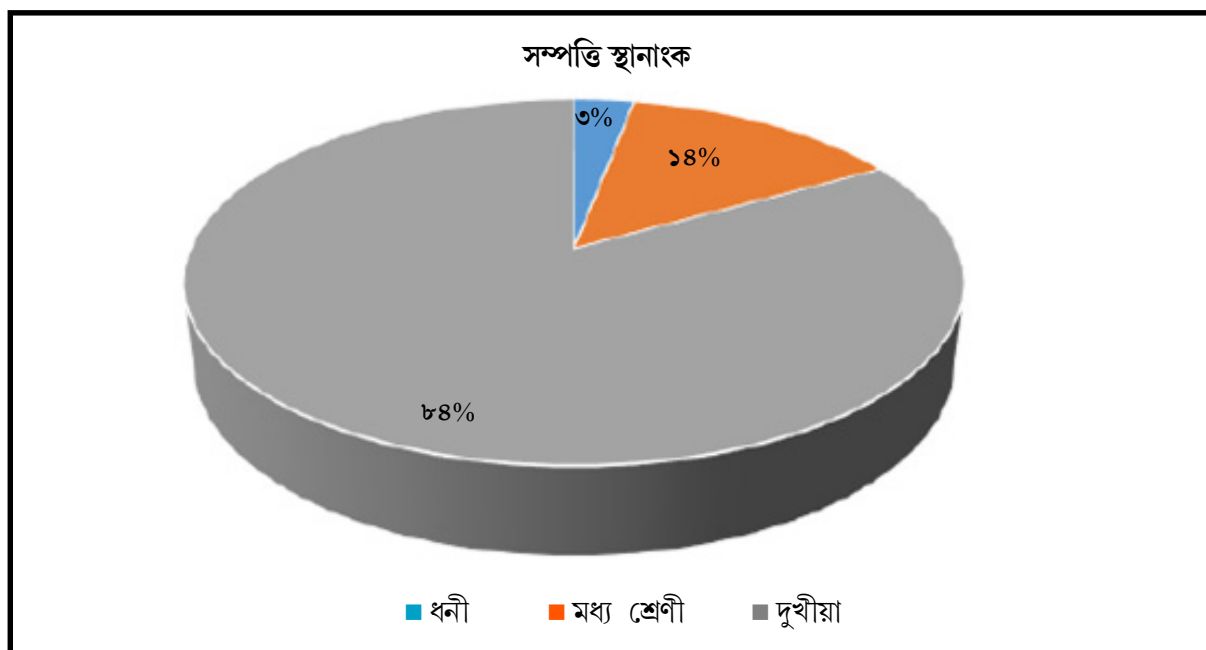
নিম্নোক্ত দিশসমূহৰ বিচাৰেৰে সম্পদৰ ক্ৰম উলিয়াব পৰা যায় :

ক) ভূমি দখল

খ) জীৱিকা

■ প্ৰায় ৮৪ শতাংশ লোক দুখীয়া, প্ৰায় ১৪ শতাংশ লোক মধ্যবিত্ত আৰু প্ৰায় ২ শতাংশ লোকক ধনী লোকৰ শাৰীত ধৰিব পৰা যায়। দুখীয়া মানুহখিনিৰ উপাৰ্জনৰ কোনো স্থিৰতা নাই, কেতিয়াবা তেওঁলোকে যথেষ্ট মাটি থকা আন লোকৰ পৰা আধি লয়।

ক্ৰমাংক- ৩.১ : সম্পত্তি স্থানাংক

৩.৩ সময় সীমাৰ পৰ্যালোচনা

পূৰ্বৰ কোনো বিশেষ ঘটনা বা বুৰঞ্জীমূলক ঘটনাৰ বিষয়ে জানিবলৈ দলটোৱে সময় সীমাৰ পৰ্যালোচনা কৰে। দলৰ সদস্যসকলে গাঁওবুঢ়া, বয়স্ক ব্যক্তি আৰু কিছুমান যুৱক-যুৱতীৰ সৈতেও এই ঘটনাবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে আৰু এই ঘটনাবোৰে গঞাৰ জনজীৱনত কিবা প্ৰভাৱ পেলাইছে নেকি এই বিষয়ে জনাৰ অভিপ্ৰায় কৰে।

টেবুল - ৩.৪ : সময় সীমাৰ পৰ্যালোচনা

বৰ্ষ		
স্বাধীনতাৰ পাছত	১৯৬৮	এক প্ৰৱল বানে ঘৰ-দুৱাৰ, খেতি-পথাৰ আৰু পোহনীয়া জন্তুৰ বিৰাট অনিষ্ট কৰে। ধ্বংসনীয়
	১৯৭০	প্ৰথমবাৰৰ বাবে পৰম্পৰাগত প্ৰথাৰে আলি আই লুগাং অনুষ্ঠান অনুস্থিত কৰা হয়। উৎসৱমুখৰ
	১৯৭৬	নদীৰ স্বাভাৱিক দিক-পৰিবৰ্তনে গাঁৱলৈ যথেষ্ট ক্ষতি আনে। ধ্বংসনীয়
	১৯৮৫	অ গ প চৰকাৰে চিলে নদীৰ ওপৰত মথাউৰি বান্ধে। সৃজনমূলক
	১৯৮৬	সুৰেশ ৰেগন নামৰ ল'ৰাজন প্ৰথমবাৰৰ বাবে উচ্চ মাধ্যমিক পৰীক্ষাত প্ৰথম বিভাগত উত্তীৰ্ণ হয়। পূৰ্ব ধাৰণা
	১৯৯২	সুৰেশ ৰেগন ভাৰতীয় ষ্টেট বেংকত প্ৰথম চাকৰি পোৱা ব্যক্তি। পূৰ্ব ধাৰণা
২০শ শতিকা	২০০৩-০৪	যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতি গঠন কৰা হয়। গঠনমূলক

উৎস : পথাৰ জৰীপ

আহাৰ্য তথ্য

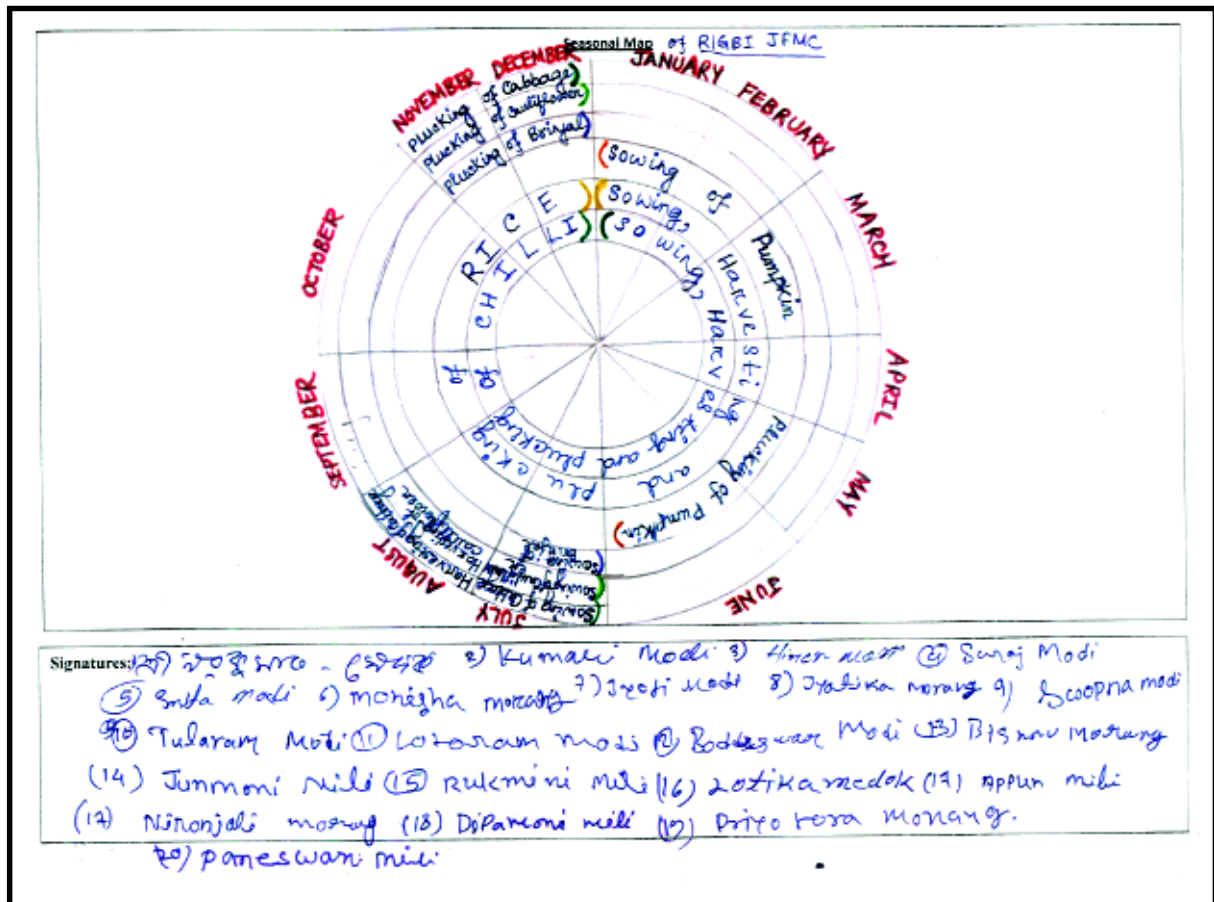
■ আমাৰ গৱেষণা আৰু গাঁওবাসীৰ পৰা আহৰণ কৰা তথ্যৰ পৰা জানিব পৰা হ'ল যে, গাঁওখনত কিছু গঠনমূলক আৰু ধ্বংসাত্মক ঘটনা হৈ যায়। তদুপৰি জানিব পৰা গ'ল যে, দুটা পূৰ্ব ধাৰণামূলক ঘটনা আৰু এটা সৃজনমূলক কামো অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপৰ অনুশীলনৰ সময়ত হৈ যায়।

৩.৪। জীৱিকা সংক্ৰান্তীয় কামৰ ঋতুকালীন মানচিত্ৰ :

■ স্থানীয় লোকৰ পৰা লাভ কৰা বতৰৰ খবৰে ঋতুকালীন মানচিত্ৰ অংকনত ভালেখিনি অৰিহণা যোগায়। ইয়াৰ দ্বাৰা বছৰটোৰ বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন কামৰ হেঁচা আৰু অসূচল অৱস্থাৰ বিষয়ে জানিব পৰা যায়। ইয়াৰ ভিত্তিতে বছৰটোৰ উত্থান-পতনৰ এডাল ৰেখাচিত্ৰ অংকন কৰিব পৰা যায়। এই বৈচিত্ৰ্যতাত বৃষ্টিপাত, শস্য উৎপাদন, শ্ৰমৰ চাহিদা, বৰ্হি-গমন, মহামাৰী আদিৰ খবৰ, ব্যয়ৰ সীমা আদি সন্নিবিষ্ট হয়। উৎসৱ আদি উল্লেখযোগ্য সময়ৰ কথাও ইয়াত উল্লেখ থাকে।

■ ঋতুকালীন মানচিত্রত সাধারণতে ঋতুকালীন শস্যৰ বিবিধতা থাকে। ঋতুকালীন মানচিত্রত আমি কৃষিজনিত শস্যৰ তিনিটা সময়ৰ কাম, যেনে গুটি সিঁচা, ফল ধৰা আৰু ফল সংগ্ৰহৰ কথা বিস্তাৰে উল্লেখ কৰোঁ। ঋতুকালীন মানচিত্রৰ পৰা এই কথা প্ৰতীয়মান হ'ল যে, গাঁওখনত মুখ্যত: আইজং, পংকজ, বাও ধান, সৰিয়হ, তামোল, আদা, আলু, কৰি, বিলাহী আদিৰ খেতি কৰা হয়। ঠাণ্ডা এ যুগত কৰা তথ্য মতে ৰিগবি যুটীয়া বন পৰিচালনা সমিতিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীৰ ঋতুৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নোহোৱা মূল জীৱিকা কুকুৰা আৰু গাহৰি পালন, তাঁতবোৱা, দৈনিক নিৰিখত শ্ৰমদান, পকামিস্ত্ৰীৰ কাম, টেইলৰিং, কাঠমিস্ত্ৰীৰ কাম।

ক্রমাংক - ৩.২ : বিগবি জে এফ এম চিৰ ঋতুকালীন মানচিত্র

গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা অংকন কৰা ঋতুকালীন মানচিত্ৰ

তালিকা- ৩.৪ : ঋতুকালীন শস্যৰ চানেকি

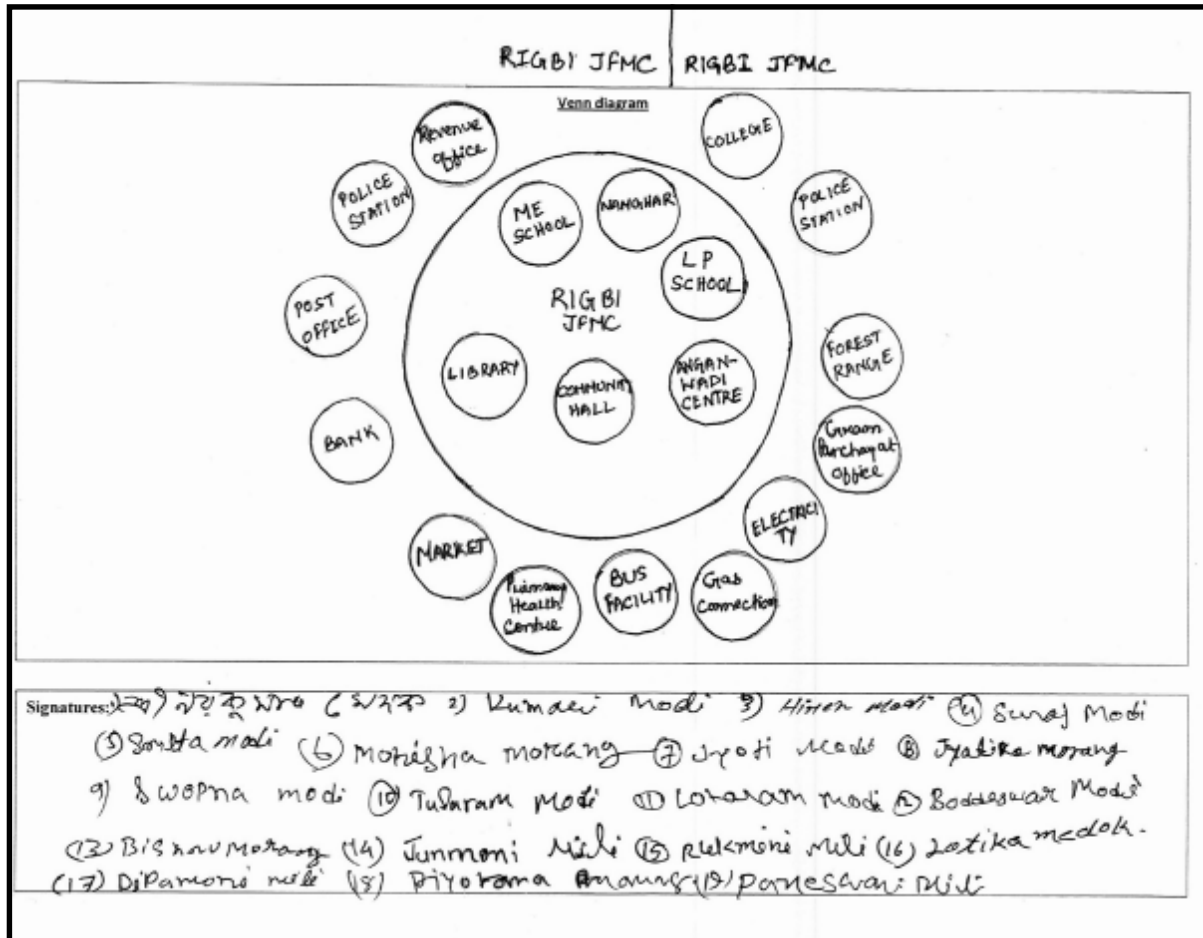
শ্ৰেণী বিভাগ	কামৰ সময়			
কৃষিখণ্ড		গুটি সিঁচা	শস্য চপোৱা	সংগ্ৰহ
	বন্ধাকবি	জুলাই	আগষ্ট	ডিচেম্বৰ জানুৱাৰী
	ৰঙালাও	জানুৱাৰী-মাৰ্চ		মে'-জুন
	ফুলকবি	জুলাই	আগষ্ট	ডিচেম্বৰ জানুৱাৰী
	বেঙেনা	জুলাই	আগষ্ট	ডিচেম্বৰ জানুৱাৰী
	ধান	গোটেই বছৰ জুৰি		
	জলকীয়া	গোটেই বছৰ জুৰি		
অনা-কৃষিখণ্ড	তঁাতবোৱা	গোটেই বছৰ জুৰি		
	পশুপালন			
	দৈনিক শ্ৰমদান			
	ৰাজমিস্ত্ৰীৰ কাম			
	টেইলৰিং			

উৎস : পথাৰ জৰীপৰ তথ্য

জ্ঞাত তথ্য

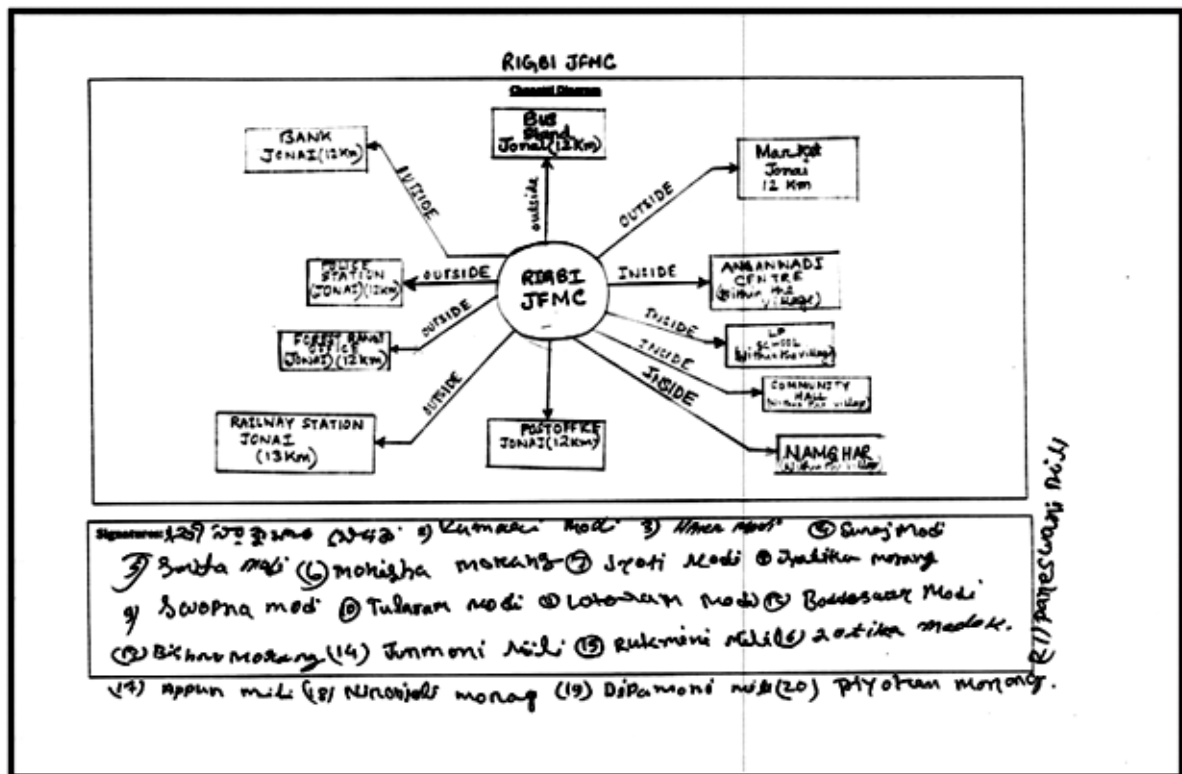
■ গাঁৱৰ বাসিন্দাসকলে ধান খেতি বিশেষভাৱে শালি, আইজং, পংকজ, জহা, বৰো, বাওধান, শাক-পাচলি (নেমুটেঙা, জলকীয়া, ফুলকবি, বিলাহী, ৰঙালাউ আদি), সৰিয়হ, আম, কঁঠাল, লিচু, অমিতা, মাটিকঁঠাল, মিঠা আলু আদি খেতিৰ লগত জড়িত।

৩.৫। ভেন ডায়েগ্রাম

গাঁওবাসীর দ্বারা অংকন করা ভেন ডায়েগ্রাম

৩.৬। চাপাটি ডায়েগ্রাম

গাঁওবাসীর দ্বারা অংকন করা চাপাটি ডায়েগ্রাম

অগ্রাধিকার বেংকিং- প্রাথমিক কার্যসূচী আর জীৱিকা

প্রাথমিক কার্যসূচী

Rigbi JPMC

Priority Ranking of Entry Point Activity

Entry Point Activities		Bio-Gas	Drainage System	Drinking Water	Sanitation	Community Hall	Veterinary	Medical Sub Center								Starts	Rank
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K					
Bio-Gas	A	X	A	A	A	A	A	A								6	1
Drainage System	B		X	B	B	B	B	B								5	2
Drinking Water	C			X	C	C	C	C								4	3
Sanitation	D				X	D	D	D								3	4
Community Hall	E					X	E	E								2	5
Veterinary	F						X	F								2+	6
Medical Sub Center	G							X								1	7
	H																
	I																
	J																
	K																

Signature: 1) Kumaon Mod. 2) Mohisha Monang. 3) Tularam Mod. 4) Jammuni Mili. 5) Jyoti Mod. 6) Lakshmi Monang. 7) Boddaswar Mod. 8) Swarna Mod. 9) Tularam Mod. 10) Lotaram Mod. 11) Rukmini Mili. 12) Bishnu Monang. 13) Jammuni Mili. 14) Lakshmi Modok. 15) Appun Mili. 16) Nirmal Mod. 17) Dipamoni Mili. 18) Piyotam Monang. 19) Piyotam Monang. 20) Piyotam Monang.

গাঁওবাসীর দ্বারা প্রাথমিক কার্যসূচীর অগ্রাধিকার স্থানাংক

জীৱিকা কাৰ্যসূচী

RIGBI JPMC

Priority Ranking of Livelihood Activities

Livelihood Activities		Handloom	Livestock	Care & Bamboo	Eri Cultivation	Tailoring	Wage Earning	Farming			Marks	Rank
		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
Handloom	A	X	A	A	A	A	A	A			6	1
Livestock	B		X	B	B	B	B	B			5	2
Care & Bamboo	C			X	C	C	C	C			4	3
Eri Cultivation	D				X	D	D	D			3	4
Tailoring	E					X	E	E			2	5
Wage Earning	F						X	F			1	6
Farming	G							X			0	7
	H											
	I											

Signatures: 1. Kumari Modi (2) Mohisha Morang (3) Tularam Modi (4) Jyoti Modi (5) Lotosam Modi (6) Rukmini Modi (7) Sunoj Modi (8) Syatika Morang (9) Boddaswar Modi (10) Latika Modak (11) Smita Modi (12) Bipin Morang (13) Appun Modi (14) Niranjan Morang (15) Dipamoni Modi (16) Piyotara Morang (17) Panchwati Modi (18) D. P. Morang (19) P. P. Morang (20) P. P. Morang

গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা জীৱিকা কাৰ্যসূচীৰ অগ্ৰাধিকাৰ স্থানাংক

DETAILED COST ESTIMATE FOR CONSTRUCTION OF FIXED DOME DEENBANDHU
MODEL BIOGAS PLANT UNDER RIGBI J.F.M.C.

Capacity of the Plant ... = 2 cum
Retention period = 40 days

(The Estimate has been prepared based on the Norms of National Biogas and Manure
Management Programme)

Sl No	Item of Works	Quantity	Rate/unit (Rs)	Amount (Rs)
1	Supply of 1 st class Bricks	1000 Nos	9/No	9,000.00
2	Supply of Cement	12 Bags	375/bag	4500.00
3	Supply of Stone Chips	1.20 cum	1700/cum	2040.00
4	Supply of Sand	2.50 cum	1300/cum	3250.00
6	Cost of G.I Pipe (1/2 inch)	20 cm	4.75/cm	95.00
7	Cost of A.C Pipe (130 mm dia)	1.83 m	100/m	183.00
8	Cost of Iron bars (6 mm dia)	7 kg	60/kg	420.00
	Cost of Brass Nipple	1 pc	90/pc	90.00
	Cost of Gate Valve	1 pc	600/pc	600.00
	Cost of Bend Pipe	30 cm	3/ cm	90.00
9	Cost of Paint	1.00 litre	300/litre	300.00
	Cost of Biogas Stove	1 pc	2500/pc	2500.00
10	Engaging of semi-skilled labours for digging of Pit	10 DLs	350/DL	3500.00
11	Engaging Masons for construction works	5 Nos	500/No	2500.00
13	Contingency	L.S		932.00
TOTAL				30,000.00

Cost of construction of one Biogas Plant = Rs.30,000.00

(Rupees Thirty thousand) only

Submitted

Sri J. S. Mozumdar,

President, Rigbi JFMC
Rigbi JFMC, Jonai

President
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Range Forest Officer
Jonai Range
Jonai

Member Secretary
Rigbi JFMC, Jonai
Member Secy
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Approved

/C Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji

COST ESTIMATE OF A TWO TANK VERMICOMPOST UNIT

Tank Size- 2.00m x 1.00m x 0.75m
Wall thickness =0.25m

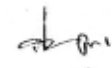
Sl No	Particulars	Quantity	Rate/unit	Amount in Rs.
1	Bricks	1000 Nos	9.00/no	9000.00
2	Cement	11 Bags	380.00/Bag	3080.00
3	Sand	3 cum	900.00/cum	2700.00
4	Jelly	2 cum	1200.00/cum	2400.00
5	BHuluka Bamboo Posts	6 Nos	120.00/No	720.00
6	Thatch	600 bundles	5.00/bundle	3000.00
7	Cost of Earthworm	L.S		2000.00
8	Labour charges (Carpenter & Mason)	L.S		2000.00
9	Miscellaneous expenditure	L.S		100.00
TOTAL				Rs.25,000.00

(Rupees twenty five thousand)only

Submitted

President
Rigbi JFMC

Range Forest Officer
Jonai Range
Jonai

(Arun Ch. Bora)
Member Secretary
Rigbi JFMC

President
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Approved

I/C Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji

Name of Work :- Repair/Renovation of Rigbi JFMC Community Hall at Jonai,
Dist-Dhemaji for the year 2017-2018.

ABSTRACT OF COST

1. Repair/Renovation of Community Hall _____	Rs. 2,75,448.00
Less 10% Contractor Profit _____ (-)	Rs. 27,544.00
Total	Rs. 2,47,903.00
Add 1% contingency (+) _____	Rs. 2,479.00
Total	Rs. 2,50,382.00
Say	Rs. 2,50,000.00

(Rupees Two Lakhs Fifty Thousand) only

Sri J.S. Hazary
President
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Sub-Engineer P.W.D.
Building Sub-Division
Dhemaji

Member Secy
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Approved
I/C Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji

**Name of Work :- Repair/Renovation of Rigbi JFMC Community Hall at Jonai,
Dist-Dhemaji for the year 2017-2018**

Item No.1/9.2.1:- Providing undressed wood work in roof truss, rafter, purlin, tie and the like including hoisting and fixing in position with necessary spikes, nails including M.S straps with bolt and nuts etc.complete with kiricide oiling two coats to all timber members and two coats of anticorrosive paint to M.S straps (M.S flats, angle cleats, and bolt and nuts required for flat and angle cleats wherever used shall be measured and paid separately)

(b) With Hollock/ Sundi/ Sam

Rafter	=	2 x 7 x 2.55 x 0.10 x 0.08	= 0.2856 m ³
Purlin	=	2 x 3 x 19.50 x 0.08 x 0.05	= 0.468 m ³
Total			= 0.7536 m ³

✓
@Rs. 51,443.43/m³

Rs. 38,767.00 ✓

Item No.2/8.1.33:- Providing Pre Painted Galvanized Iron Sheet Roofing (PPGI) at all levels including fitting and fixing with self drilling, self tapping screws complete. (Roof trusses, purlins etc. to be measured and paid separately.)
TATA Blue scope/ Dyna roof / Durakolor /Wonder Roof or equivalent as directed by the Departement

(b) 0.50 mm thick.

=	2 x 19.50 x 2.55	= 99.45 m ²
=	2 x 19.50 x 3.25	= 126.75 m ²
Total		= 226.20 m ²

✓
@Rs. 802.77/m²

Rs. 1,81,586.00 ✓

Item No.3/9.1.1:- Providing dressed wood work in post, walls,battens, post plate bressumers etc. includingsupplying and fixing with spikes, nails,bolt and nuts of 12mm dia(M.S) and required length etc.complete with kiricide oiling two coats to faces in contact with C.C or masonry (M.S flats, angle cleats and bolt and nuts required for flats,angle cleats wherever use shall be measured and paid separately)

(b) With hillock timber.

✓	=	2 x 19.50 x 0.15 x 0.08	= 0.468 m ²
---	---	-------------------------	------------------------

✓
@Rs. 56,388.61/m³

Rs. 26,389.00 ✓

Sri J. S. Morang

President
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Member Secy
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Sub-Division
Building Sub-Division
Dhemaji.

Item No.4/1.4:- Raising low site around the building with approved soil obtained from outside by truck carriage including breaking clods, dressing etc. complete including paying necessary forest royalty, sales tax, land compensation, municipal gate fees, if any monopoly duty etc. (profile measurement to be taken and 12.5% deduction for shrinkage to be made from total quantity) etc. complete as directed and specified.

(i) Other than Ghv. City.

$$\begin{aligned} &= 1 \times 15.00 \times 10.20 = 153.00 \text{ m}^2 \\ &= 153.00 \text{ m}^2 \\ \text{Adge height} &\quad \quad \quad \times 0.45 \text{ m}^2 \\ \text{Total} &= 68.85 \text{ m}^2 \end{aligned}$$

@Rs. 210.20/m² _____ Rs. 14,472.00

Item No.5/5.1.3:- 40 mm thick cement concrete floor consisting of 25 mm under layer of cement concrete in prop. 1:3:6 (1cement : 3 coarse sand : 6 coarse aggregate of 12.5 mm and down) and 15 mm thick wearing layer in cement concrete in prop. 1:1:2 (1cement : 1 coarse sand : 2 coarse aggregate of size 10mm down) finished with a floating coat of neat cement finish using cement slurry for bond @ 2.75 kg. per square metre of floor area , wearing layer is to be laid in panels including curing etc. complete as directed.

$$\text{Ver.} = 1.80 \times 19.50 = 35.10 \text{ m}^2$$

@Rs. 405.53/m² _____ Rs. 14,234.00
Total Rs. 2,75,448.00

Less 10% Contractor Profit (-) _____ Rs. 27,544.00
Total Rs. 2,47,903.00

Contingency 1% _____ (+) Rs. 2,479.00
Total Rs. 2,50,382.00

Say Rs. 2,50,000.00

(Rupees Two Lakhs Fifty Thousand) only

Sri J. S. Morang

President
Rigbi JFM
Jonai Forest Range

Sub-Engineer P.W.D.
Building Sub-Division
Dhemaji

Member Secy
Rigbi JFM
Jonai Forest Range

Approved

W/C Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji

সজাগতাৰ সময়ৰ এক মুহূৰ্ত

পি আৰ এ কাৰ্যসূচীৰ এক মুহূৰ্ত

পি আৰ এ কাৰ্যসূচীৰ পিছৰ এক মুহূৰ্ত

পি আৰ এ অনুশীলনৰ শেষত গাঁওবাসীৰ সৈতে তোলা দলীয় আলোকচিত্ৰ

জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ তালিকা

তথ্য-৭ : সদস্যৰ পঞ্জীয়ন

RECORD 7 : MEMBERSHIP REGISTER

Rigbi
Name of JFMCDhemaji
DivisionJonai
Range

Beat Timmille

JFMC Code

Sr. No.	Name	Father's / Husband's name	Age	Male / Female	Education	SC/ST / BC/OBC
1	Jogeswar Morang	Lt Sitaram Morang	51	Male	B.A.	St
2	Pradip Mali	Lt. Kameena the Modi	51	Male	B.A.	St
3	Kanak Mali	Lt. Geandhi Ran Mali	51	Male	HS&LC	St
4	Nabok, Modok	Lt. Depty Modok	62	Male	Ten	St
5	Srimati Kuman Modi	Sri Pradip Modi	49	Female	H.S.	St
6	Pawiswari Mili	Sri Rajkumar Mili	38	Female	H.S.	St
7	Elawati Ragon	Sri Ukusam Ragon	39	Female	H.S.	St
8	Kunjakata Mili	Sri Bifin Mili	42	Female	H.S.	St
9	Hem ch. Ragon	Lt. Sitaram Ragon	61	Male	H.S.	St
10	Monuj Sukang	Sri Birbal Sukang	39	Male	H.S.	St
11	Bhupen Morang	Lt. Aling Morang	39	Male	VIII	St
12	Siten Mali	Lt. Ramisam Mali	71	Male	Ten	St
13	Arum Bosa Sr. I	Lt. Madan Bosa	55	Male	B.A.	O.B.C

Arum Bosa
Member Secy
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

97

Range Forest Officer
Jonai Range
Jonai

৬। পৰিশিষ্ট (তথ্য ১)

তালিকা : ১ গাঁৱৰ মূল তথ্য

তালিকা : ১ গাঁৱৰ মূল তথ্য

ক্রঃ নং	জে এফ এম চিৰ নাম	গঠনৰ তাৰিখ	কাৰ্যবাহী সমিতিৰ সদস্যৰ সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সচিবৰ নাম	গাঁও উন্নয়ন নিধিৰ ধন	প্ৰতি পৰিয়াল /ব্যক্তিৰ বৰঙণি	সামাজিক বেৰ ব্যৱহাৰ হয় /নহয়	লক্ষ্যপ্ৰাপ্তিৰ মন্তব্য	আৰ এফ অ'ৰ দ্বাৰা সফলতাৰ শ্ৰেণীকৰণ
	ৰিগবি	২০০৩- ০৪	১১	যোগেশ্বৰ মৰাণ	অৰুণ বৰা	নহয়		হয়		৮০ শতাংশ

উৎস : জে এফ এম চিৰ তথ্য

তালিকা : ২ গাঁও ভিত্তিক জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা : ২ প্ৰকল্প গাঁৱৰ জনবিন্যাস

ক্রঃ নং	গাঁৱৰ নাম	পৰিয়াল (সংখ্যা)	অনুসূচিত জনজাতি			লিংগ অনুপাত (প্ৰতি ১০০০ পুৰুষ)	পৰিয়ালৰ গড় আকাৰ
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা		
১	ৰিগবি	২৩৭	১২৬৫	৭২৯	৫৩৬	৩৯০	৫
	মুঠ	২৩৭	১২৬৫	৭২৯	৫৩৬	৩৯০	৫

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা : ৩ ভূমি ধাৰণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ

তালিকা : ৩ ভূমি ধাৰণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভাগ

ক্রঃ নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি ধাৰণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কৃষকৰ প্ৰকাৰ				
		খনী কৃষক >১০ হেক্টৰ	ক্ষুদ্ৰ কৃষক ২-১০ হেক্টৰ	উপান্ত কৃষক (পৰিয়াল) <২ হেক্টৰ	ভূমিহীন (পৰিয়াল)	মুঠ
১	ৰিগবি	-	৭	২১০	২০	২৩৭
	মুঠ	-	৭	২১০	২০	২৩৭

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা : ৪ পশুধনৰ সংখ্যা

তালিকা - ৪ : জে এফ এম চিৰ পশুধনৰ সংখ্যা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	গাঁও ভিত্তিক পশুধনৰ সংখ্যা বা প্ৰসাৰ							
		গৰু	ম'হ	কুকুৰা	গাহৰি	বলধ	হাঁহ	ছাগলী	মুঠ
১	ৰিগবি	৭৫	২০০	১৩১০	১০১০	৩৭৫	১৫০	৩৫০	২৪৭০
	মুঠ	৭৫	২০০	১৩১০	১০১০	৩৭৫	১৫০	৩৫০	২৪৭০

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা : ৫ গাঁওভিত্তিক আন্তঃগাঁথনি

তালিকা - ৫ : গাঁওভিত্তিক আন্তঃগাঁথনি

ক্রমিক নং	বুনিয়াদী সুবিধা	অৱস্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব
১	বিদ্যুৎ	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
২	গেছৰ যোগান	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
৩	পৰিবহণ	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
৪	প্ৰাথমিক চিকিৎসা	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	গাঁৱৰ ভিতৰত	০.৫ কিলোমিটাৰ
৬	মাধ্যমিক বিদ্যালয়	গাঁৱৰ ভিতৰত	১ কিলোমিটাৰ
৭	ডাকঘৰ	ৰতনপুৰ	৮ কিলোমিটাৰ
৮	বেংক	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
৯	অংগনৱাডী কেন্দ্ৰ	গাঁৱৰ ভিতৰত	০.৫ কিলোমিটাৰ
১০	কৰৰ কাৰ্যালয়	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
১১	আৰক্ষী চকী	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
১২	বনাঞ্চলৰ কাৰ্যালয় (লাট)	তিনি মাইল লাট	৬ কিলোমিটাৰ
১৩	বাছৰ সুবিধা	জোনাই	১২ কিলোমিটাৰ
১৪	ৰেলষ্টেচন	মুৰ্কং চেলেক	১৩ কিলোমিটাৰ
১৫	জিলা সদৰ	ধেমাজি	১০০ কিলোমিটাৰ

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা : ৬ কৃষিজাত শস্য

তালিকা - ৬ : কৃষিজাত শস্য

	বর্ষা নিৰ্ভৰ	জলসিঞ্চন		
	শস্যৰ নাম	এলেকা (হেঃ)	শস্যৰ নাম	এলেকা (হেঃ)
খাৰিফ	শালি,আইজং, পংকজ, জহা, বাও	১৫৫.৭২	----	----
ৰবি	সৰিয়হ, মটৰ, বন্ধাকবি, আলু	১২৪. ৯	----	----
অন্যান্য	ফল-মূল	১৯.২	----	----

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা : ৭ বিগবি জে এফ এম চিৰ শস্য উৎপাদন ৰূপৰেখা

তালিকা - ৭ : বিগবি জে এফ এম চিৰ শস্য উৎপাদন ৰূপৰেখা

শস্যৰ প্ৰকাৰ	মূঠ উৎপাদন (আনুমানিক) কুইণ্টল	উৎপাদন কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (কুইণ্টল/হেক্টৰ) আনুমানিক	শস্যৰ অন্তৰ্গত এলেকা (হেক্টৰ) আনুমানিক
ধান	৯৪৮০	২১৭	৬১.১৬	১৫৫.৭২
তেলজাতীয় শস্য	২০	২৫	০.৮০	৯.৭২
শাক-পাচলি	১১৮.৫০	২৩৭	১.০২৯	১১৫.১৮
ফল-মূল	৪৭.৪	২৩৭	২.৪৬	১৯.২

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তালিকা : ৮ পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা (জন্তু)

তালিকা - ৮ : জে এফ এম চিৰ পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা

প্ৰকাৰ	১-৩ মাহ	৩-৬ মাহ	>৬ মাহ
শস্যৰ অৱশিষ্ট		✓	
গছৰ পৰা পোৱা খাদ্য	✓	✓	✓
ঘাঁহ-বন	✓	✓	✓
সেউজীয়া খাদ্য		✓	✓
বনাঞ্চলত চাৰণ			✓

উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষা প্ৰতিবেদন

তথ্য-II

জীৱিকাৰ সুবিধা বিশ্লেষণ

তালিকা : ১২ কৃষি আৰু উদ্যানশস্য

তালিকা - ১২ : কৃষি আৰু উদ্যানশস্যৰ অৱস্থা

বাধ্যবাধকতা	কাৰণ	সুবিধা	কাৰ্যসূচী
কম উৎপাদন	■ পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি ■ বছৰেকত মাত্ৰ এবিধ শস্যৰ খেতি (ধান) ■ সাৰ, কীটনাশক আদিৰ অতি কম ব্যৱহাৰ ■ জলসিঞ্চন ব্যৱস্থাৰ অভাৱ ■ কৃষিৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ, আধুনিক সা-সৰঞ্জাম যেনে : পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ ইত্যাদি ■ অধিক উৎপাদনক্ষম বীজৰ প্ৰয়োগ নোহোৱা	■ উপযুক্ত আৰু উচ্চমানৰ সাৰ, কীটনাশক আদিৰ প্ৰয়োগ ■ নতুন আৰু উন্নত প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ ■ সু-সংগঠিত প্ৰশিক্ষণ। ■ গাঁওবাসীয়ে উন্নত কৃষি-ব্যৱস্থাক আকোঁৱালি লোৱা। কিন্তু দক্ষতাৰ উন্নয়নৰ প্ৰয়োজন ■ উচ্চ উৎপাদনক্ষম বীজৰ প্ৰয়োগ ■ ট্ৰেক্টৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ	■ ট্ৰেক্টৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ ■ কৃষি-দক্ষতা উন্নতকৰণৰ কাৰ্যসূচী ■ সাৰ, কীটনাশক, বৰ্ণসংকৰ বীজ আদিৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ
ভঁৰাল আৰু উৎপাদন	■ সাধাৰণ ভঁৰালৰ অভাৱ ■ বিদ্যুতৰ অভাৱৰ বাবে হিমঘৰৰ সুবিধাৰ অভাৱ	■ বিক্ৰী নোহোৱা শস্য দীৰ্ঘদিন ধৰি মজুতৰ সুবিধা ■ উপযুক্ত বজাৰ-মূল্য পাবলৈ শস্য মজুত কৰি ৰখাৰ সুবিধা	■ পেকেজিং ■ পৰিবহণ আৰু বিতৰণ
ক্ৰয়-বিক্ৰয়	■ উৎপাদিত দ্ৰব্য কঢ়িওৱাৰ বাবে পৰিবহণ সুবিধাৰ অভাৱ ■ বজাৰৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ যোগাযোগতকৈ মধ্যভোগী দালালৰ ওপৰত অধিক নিৰ্ভৰশীল ■ বজাৰ সম্পৰ্কীয় জ্ঞান কম, পৰম্পৰাগত বিক্ৰী ব্যৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল	■ ওচৰৰ বজাৰলৈ উৎপাদিত সামগ্ৰী নিব পৰা পৰিবহণৰ ব্যৱস্থা হ'লে কৃষক উপকৃত হ'ব ■ মধ্যভোগী দালালক আঁতৰাই উচ্চতম বজাৰ-মূল্য প্ৰৱৰ্তন ■ সমসাময়িক বজাৰ আৰু বজাৰ-মূল্য সম্পৰ্কে অধিক জ্ঞান	■ ক্ৰেতা-বিক্ৰেতাৰ আলোচনা

তালিকা : ১৩ পশুধন

তালিকা - ১৩ : পশুধন

বাধ্যবাধকতা	কাৰণ	সুবিধা	কাৰ্যসূচী
কম চৰণীয়া পথাৰ	প্ৰয়োজন নাই		
পশুখাদ্যৰ পৰ্যাপ্ততা	■ দুৰ্বল আৰ্থিক ব্যৱস্থাৰ কাৰণে বজাৰৰ পৰা পশুখাদ্য ক্ৰয় কৰিবলৈ অপাৰগ ■ তৃণজাতীয় খাদ্য আৰু শস্যৰ অৱশিষ্ট মাত্ৰ তিনি-ছয় মাহৰ বাবেহে পৰ্যাপ্ত আৰু সেউজীয়া খাদ্যও গোটে বছৰৰ বাবে পৰ্যাপ্ত নহয়।	■ পশুপালনৰ পৰা উচ্চ উপাৰ্জন ■ পশুখাদ্য সুলভ হ'লে গাঁওবাসীৰ বাবে আন এক উপাৰ্জনৰ বাট মুকলি	
পশু চিকিৎসা ব্যৱস্থা	■ পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰ নাই ■ পশু-পালন সম্পৰ্কীয় বিজ্ঞান-সন্মত জ্ঞানৰ অভাৱ	■ ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ ■ পশুধনৰ আয়ুস বৃদ্ধি ■ গাঁওবাসী পশুপালনৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হোৱাৰ লগতে এই সম্পৰ্কীয় সজাগতা বৃদ্ধি হ'ব	
দুগ্ধ উৎপাদন	■ পশুখাদ্যৰ কম পৰ্যাপ্ততা ■ দুগ্ধ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে বিজ্ঞানসন্মত পশুপালন সম্পৰ্কীয় জ্ঞানৰ অভাৱ	■ দুগ্ধ উৎপাদন প্ৰশিক্ষণৰ দ্বাৰা দুগ্ধ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিব পৰা যায় ■ দুগ্ধৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে অধিক উৎপাদনক্ষম উন্নত জাতৰ পশুধনৰ ব্যৱহাৰ	
দুগ্ধ বজাৰ	■ প্ৰত্যক্ষ দুগ্ধ-বজাৰৰ সৈতে যোগাযোগ কম ■ বিভিন্ন দুগ্ধজাত দ্ৰব্যৰ বজাৰ চাহিদাৰ প্ৰতি জ্ঞাত নহয়	■ বৃহৎ দুগ্ধ বজাৰৰ চাহিদা	

তালিকা : ১৪ কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন

তালিকা - ১৪ : এন ডব্লিউ এফ পি

বাধ্যবাধকতা	কাৰণ	সুবিধা	কাৰ্যসূচী
কম সংগ্ৰহ	■ কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ কম পৰ্যাপ্ততা	■ সাৰুৱা ভূমিৰ পৰ্যাপ্ততা	■ খাদ্য গছ আৰু ঔষধি গছ আদি ৰোপণ
অবাধ উৎস	——	■ সাৰুৱা ভূমিৰ পৰ্যাপ্ততা	——
কম মূল্য	——	——	——
মূল্য সংযোজন	■ সংসাধন গোট নাই ■ প্ৰয়োজনীয় সম্পদৰ পৰ্যাপ্ততাৰ অভাৱ ■ কাৰিকৰী জ্ঞান নাই		

তালিকা : ১৫ বিশেষকৃত দক্ষতা

তালিকা - ১৫ : বিশেষকৃত দক্ষতা

বাধ্যবাধকতা	কাৰণ	সুবিধা	কাৰ্যসূচী
কেঁচামালৰ পৰ্যাপ্ততা	■ পৰ্যাপ্ত কেঁচামালৰ অবাস্তৱ ব্যৱহাৰ ■ উপযুক্তভাৱে মজুতকৰণৰ অভাৱ	■ কেঁচামাল মজুতকৰণৰ বাবে এডোখৰ সাধাৰণ ঠাই নিৰ্বাচন	■ কেঁচামাল মজুতকৰণৰ উঁহাল স্থাপন ■ বোৱনীক আধুনিক পদ্ধতিৰ প্ৰশিক্ষণৰ কাৰ্যসূচী
দ্রব্যৰ মান	■ উচ্চ মানযুক্ত উপাদানৰ মজুতকৰণ ■ মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ কাৰ্যসূচী নাই ■ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰ প্ৰয়োগ	■ নতুন বজাৰৰ বাবে উচ্চ মানৰ দ্রব্য উৎপাদন	■ আধুনিক আহিলা- পাতি আৰু সা-সৰঞ্জামৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ ■ গাঁওবাসীক আধুনিক পদ্ধতি প্ৰদান
বজাৰৰ সম্ভাৱনা	■ মানসম্পন্ন বজাৰৰ অভাৱ ■ মূল্যনীতি নাই ■ আনুষ্ঠানিক বিক্ৰেতাৰ সৈতে কোনো সংযোগ নাই ■ দ্রব্যৰ বহুমুখীতা সম্পৰ্কে বা নতুন দ্রব্য সম্পৰ্কে উপযুক্ত ধাৰণাৰ অভাৱ	■ বহুমুখী দ্রব্যৰ বজাৰ অন্বেষণ	■ উৎপাদিত দ্রব্য বিক্ৰীৰ বাবে পাইকাৰী হাৰত আনুষ্ঠানিক বিক্ৰেতাৰ ব্যৱস্থা

বাধ্যবাধকতা	কাৰণ	সুবিধা	কাৰ্যসূচী
জমা ধনৰ সুবিধা	■ বেংক বা ডাকঘৰৰ সৈতে কোনো সংযোগ নাই ■ বেংক বা চৰকাৰৰ বিকাশ যোঁজনা সম্পৰ্কে জ্ঞাত নহয়	■ চৰকাৰৰ পৰা আৰ্থিক সাহায্য ■ জমাধন পাবলৈ উজু ব্যৱস্থা	■ ক্ষুদ্ৰবিনিয়োগ, ম্যাদী ঋণ, সক্ৰিয় নিধিৰ ব্যৱস্থা
দ্রব্যৰ বহুমুখিতা	■ দ্রব্যৰ বহুমুখিতা সম্পৰ্কে বা নতুন দ্রব্য সম্পৰ্কে উপযুক্ত ধাৰণাৰ অভাৱ ■ দ্রব্যৰ বহুমুখিতা সম্পৰ্কীয় ধাৰণাৰ অভাৱ	■ আধুনিক বজাৰৰ চাহিদা মতে নতুন দ্রব্যৰ উৎপাদন	■ নতুন উৎপাদন আৰু দ্রব্যৰ বহুমুখিতাৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ আৰু প্ৰশিক্ষণ
ঋণৰ সুবিধা	■ বেংক আৰু ডাকঘৰৰ সৈতে কোনো সম্পৰ্ক নাই ■ বেংক আৰু চৰকাৰৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি সম্পৰ্কে অজ্ঞতা	■ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সাহায্য ■ ঋণৰ বাবে সহজ সুবিধা প্ৰদান	■ ক্ষুদ্ৰ ঋণ, মধ্যৱৰ্তী ঋণ, কাৰ্যকৰী মূলধন
উৎপাদন ত্বৰাস্থিত কৰণ	■ নতুন উৎপাদন উন্নয়নৰ বাবে উৎপাদন ত্বৰাস্থিতকৰণৰ ব্যৱস্থা নাই ■ উৎপাদন ত্বৰাস্থিতকৰণৰ ধাৰণাৰ অভাৱ	■ চাহিদাভিত্তিক উৎপাদনৰ উন্নয়ন, আধুনিক বজাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা সাপেক্ষে	■ উৎপাদন, উন্নয়ন আৰু ত্বৰাস্থিত কৰাৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ আৰু প্ৰশিক্ষণ

তালিকা : ১৬ ঋণৰ সুবিধা

তালিকা - ১৬ : ঋণৰ সুবিধা

Constraints	Reason	Opportunities	Programme
Ineptness	-	Setting up modern financial institution in the nearby areas.	
Rate of interest	Higher lending rates charged by the private money lender	Subsidised credit arrangement	
Availability of loan	- Fear of risk taking - No knowledge of documentation	Start-ups entrepreneurial venture	
Mortgage difficulty	Unavailability of proper documentation of mortgaged property.	Proper awareness about documentation in the area	

Sri J. S. Morany

President
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Range Forest Officer
Jonai Range
Jonai

Member Secy
Rigbi JFMC
Jonai Forest Range

Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji

Approved

/C Divisional Forest Officer
Dhemaji Division
Dhemaji